

**FACES OF
MIGRATION**

**το ξενοδοχείο της
ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ**

act:onaid

FACES OF MIGRATION

Συγγραφέας αυτής της έκδοσης είναι η ActionAid.

Η παρούσα έκδοση έχει παραχθεί στα πλαίσια του τρίτου Προγράμματος «SDGs and Migration – Multipliers and Journalists Addressing Decision Makers and Citizens in the EU», το οποίο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σκοπός του προγράμματος είναι να αυξήσει την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση για τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης, τη μετανάστευση και τη μεταξύ τους σχέση.

**Οι παρακάτω οργανώσεις συμμετέχουν στο πρόγραμμα, το οποίο συντονίζει η οργάνωση Diakonie ECCB (Τσεχία):
Global Call to Action Against Poverty (Βέλγιο),
Bulgarian Platform for International Development (Βουλγαρία),
Federazione Organismi Cristiani Internazionale Volontario (Ιταλία),
ActionAid Hellas (Ελλάδα),
Ambrella (Σλοβακία),
Ponod (Σλοβενία).**

Συγχρηματοδοτούμενο
από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Η παρούσα έκδοση έχει παραχθεί με την οικονομική ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το περιεχόμενό της είναι ευθύνη της ActionAid Hellas και δεν αντικατοπτρίζει απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η παρούσα έκδοση είναι μέρος του προγράμματος «Τα πρόσωπα της μετανάστευσης - SDGs and Migration – Multipliers and Journalists Addressing Decision Makers and Citizens in the EU», το οποίο υλοποιείται στα πλαίσια του (European Commission's Development Education and Awareness Raising (DEAR) programme).

17 ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & μετανάστευση

«Όλοι είμαστε άνθρωποι, όλοι πρέπει να βοηθήσουμε τον άλλον και να νοιαζόμαστε, όλοι έχουμε δικαίωμα στη ζωή. Όλοι θα πρέπει να είμαστε ευτυχισμένοι (sic). Γιατί ο Πλανήτης είναι μια τεράστια κοινωνία η οποία χωρίζεται σε μικροκοινωνίες, οι οποίες είναι διαφορετικές αλλά μαζί ένα».

Γραπτή αξιολόγηση εφήβους από 2^ο Γυμνάσιο Αθήνου, μετά την συμμετοχή της στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της ActionAid *Προς Φυγή*

«Όλοι είμαστε άνθρωποι και κοιτάζουμε τον ίδιο ουρανό. Πρέπει να βοηθάμε τους συνανθρώπους μας γιατί δεν είναι νούμερα. Είναι σαν και εμείς. Και όταν συναντάμε ρατσισμό ή αδιαφορία δεν πρέπει να είμαστε απλώς θεατές αλλά να γίνουμε παίκτες, ώστε να τα καταπολεμήσουμε».

Γραπτή αξιολόγηση εφήβου από 2^ο Γυμνάσιου Αθήνου, μετά την συμμετοχή του στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της ActionAid *Προς Φυγή*

Οι **ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ** (SDG) είναι ένα σύνολο 17 ολοκληρωμένων αναπτυξιακών στόχων, που υιοθετήθηκε το 2015 και αναφέρονται σε κοινωνικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά παγκόσμια ζητήματα. Τα κράτη μέλη του ΟΗΕ δεσμευτήκαν να υιοθετήσουν ένα σύνολο μέτρων και να σχεδιάσουν ένα πλάνο για να αντιμετωπιστούν οι παγκόσμιες προκλήσεις, προκειμένου μέχρι το 2030 (Ατζέντα 2030) να οικοδομήσουμε ένα κόσμο που θα σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα, θα προάγει τη δικαιοσύνη και θα εξασφαλίζει τη βιωσιμότητα για τις επόμενες γενιές.

Σύμφωνα με τους νέους ορισμούς, που αποτελούν συγχρόνως και στόχους, **βιώσιμη είναι η ανάπτυξη που προωθεί ταυτόχρονα την οικονομική και κοινωνική ευημερία και την προστασία του περιβάλλοντος και έχει ως αποτέλεσμα τη βελτίωση του επιπέδου της ζωής των ανθρώπων, όπου κι αν βρίσκονται**. Η ολοένα αυξανόμενη ανθρώπινη κινητικότητα είτε στο εσωτερικό των κρατών είτε μεταξύ άηλων χωρών, με σκοπό τις καλύτερες συνθήκες διαβίωσης, καθώς και η αύξηση των προσφυγικών ροών εξαιτίας πολέμων, διώξεων, καταπίεσης, πείνας, υποσιτισμού αλλά και της κλιματικής αλλαγής, δεν θα μπορούσε παρά να ιδωθεί ως παράγοντας που επηρεάζει τη βιώσιμη ανάπτυξη των κρατών παγκοσμίως. Η κινητικότητα έχει ως αποτέλεσμα τη συγκέντρωση πληθυσμού σε συγκεκριμένες περιοχές, οι οποίες με την πάροδο του χρόνου δε διαθέτουν τους πόρους να ανταποκριθούν πλήρως στις ανάγκες του πληθυσμού, γεγονός που επηρεάζει άμεσα και σε μεγάλο βαθμό καθορίζει τη βιωσιμότητά τους.

Με βασικό πρόταγμα της Ατζέντας 2030 «**να μη μείνει κανείς πίσω**», οι 8 από τους 17 στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης κάνουν ευθεία ή έμμεση αναφορά στη μετανάστευση. Ακόμα, στο προοίμιο της Ατζέντας 2030 για την Βιώσιμη Ανάπτυξη αναγνωρίζεται για πρώτη φορά ότι η μετακίνηση των πληθυσμών συνδέεται άμεσα με την ανισότητα, η οποία αποτελεί τροχοπέδη για την επίτευξη των στόχων. Ως εκ τούτου αποτελεί παγκόσμια δέσμευση η ασφαλής μετακίνηση και μεταναστών και προσφύγων, ο σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα των εκτοπισμένων και τέλος η ομαλή ενσωμάτωση και συμπερίληψή τους στις χώρες υποδοχής.

οδηγός αξιοποίησης υλικού

Το «Ξενοδοχείο της ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ» είναι ένα εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς, παιδαγωγούς και εμπυχωτές ομάδων, που δουλεύουν κυρίως με εφήβους και ενήλικες.

Η δημιουργία του υλικού γεννήθηκε από την ανάγκη να μιλήσουμε πέρα από την προσφυγική κρίση που βιώνει ολόκληρος ο κόσμος και συγκεκριμένα η χώρα μας τα τελευταία χρόνια. Θέλοντας να δούμε διαχρονικά τους λόγους για τους οποίους οι άνθρωποι μετακινούνται, μεταναστεύουν ή προσφεύγουν σε άλλες περιοχές, καταλήξαμε στην επιλογή ιστοριών που ξετυλίγουν το κουβάρι και τις συνέπειες της αένανς μετακίνησης του ανθρώπου, η οποία υπαγορεύεται είτε από την ανάγκη, είτε από το όνειρο ή το κέρδος.

Το παρόν υλικό φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο διαλόγου και προβληματισμού για την ευρύτερη εκπαιδευτική κοινότητα της τυπικής και της μη τυπικής εκπαίδευσης και να ανταποκριθεί στις σύγχρονες ανάγκες μιας ολοένα μετασχηματιζόμενης κοινωνίας. Βασικοί εκπαιδευτικοί στόχοι του υλικού είναι:

- Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Η αποδοχή και ο σεβασμός της διαφορετικότητας
- Η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης πάνω σε περίπλοκα ζητήματα
- Η καλλιέργεια της ενσυναίσθησης
- Η καλλιέργεια της ανεκτικότητας

μεθοδολογία υλικού και δραστηριοτήτων

Στο υλικό θα βρείτε μια ευρεία γκάμα δραστηριοτήτων που βασίζονται στη διάδραση, στην ανακάλυψη, στον ενεργητικό διάλογο και στις παραστατικές τέχνες. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- ερευνητικές δραστηριότητες
- κινητικές δραστηριότητες
- βιωματικές δραστηριότητες, με κύριο εργαλείο τα θεατρικά μέσα (παγωμένες εικόνες, επιπόνηση διαλόγων, μικρές θεατρικές σκηνές κτλ.)
- ερωτήσεις αναστοχασμού

Η αφορμή για να ξεδιπλωθούν οι παραπάνω δραστηριότητες είναι το εξής σενάριο: Οι συμμετέχοντες λαμβάνουν ένα ανώνυμο μήνυμα, που τους προσκαλεί στο **Ξενοδοχείο της ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ**. Εκεί θα ανακαλύψουν ορισμένους από τους ενοίκους του ξενοδοχείου και τις ιστορίες τους, ανοίγοντας μία-μία τις πόρτες των δωματίων όπου έζησαν για κάποιο διάστημα. Αρχικά μέσω της αφήγησης και στη συνέχεια μέσω των δραστηριοτήτων θα ανακαλύψουν την ταυτότητα κάθε ανθρώπου, θα διερευνήσουν τους λόγους για τους οποίους «μετακινήθηκε» και θα προβληματιστούν γύρω από αυτούς.

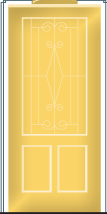

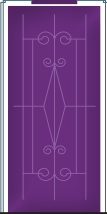

Για την υλοποίηση κάποιων δραστηριοτήτων χρησιμοποιούνται παραρτήματα, τα οποία θα βρείτε μετά το τέλος των προτεινόμενων δραστηριοτήτων του κάθε δωματίου.

Όλες οι ενότητες του υλικού (Εναρξη, Πόρτες/Δωμάτια Ξενοδοχείου, Τραπεζαρία) ξεκινούν με μια αφήγηση, η οποία λειτουργεί ως αφορμή για να ξεδιπλωθούν οι δραστηριότητες και παράλληλα για να διεγείρει όλες τις αισθήσεις των συμμετεχόντων. Η αφήγηση μπορεί να γίνει είτε από σας, είτε σκανάροντας τον κωδικό QR Code που θα βρείτε στο τέλος της κάθε αφήγησης.

Για να ακούσετε την αφήγηση μέσω QR code, θα χρειαστείτε: ένα τηλέφωνο Smartphone, την εφαρμογή ανάγνωσης του QR code (διατίθεται δωρεάν στο ίντερνετ, εκτός εάν είναι ήδη εγκατεστημένη στο Smartphone) και σύνδεση στο ίντερνετ.

Θεματικοί άξονες ανά πόρτα

Όλοι οι θεματικοί άξονες μπαίνουν κάτω από την ομπρέλα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ωστόσο, κάθε πόρτα δίνει έμφαση στα παρακάτω:

					
ΚΙΤΡΙΝΗ ΠΟΡΤΑ	ΚΟΚΚΙΝΗ ΠΟΡΤΑ	ΜΩΒ ΠΟΡΤΑ	ΜΠΛΕ ΠΟΡΤΑ	ΠΡΑΣΙΝΗ ΠΟΡΤΑ	ΑΣΠΡΗ ΠΟΡΤΑ
Πρόσφυγες Άποδοχή Διαφορετικότητα (Μικρά Ασία)	Εμπόλεμη κατάσταση Άποκλεισμός Διαχείριση συγκρούσεων Ειρήνη (Παλαιστίνη)	Αποικιοκρατία Καταπίεση δικαιωμάτων (Αφρική)	Ρατσισμός Ξενοφοβία (Ελλάδα)	Εξορία Ελευθερία λόγου Δημοκρατία (Ελλάδα)	

Καλό θα ήταν για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των δραστηριοτήτων να προηγούνται 1-2 παιχνίδια ή/και ασκήσεις ενεργοποίησης, επικοινωνίας, συνεργασίας μεταξύ των συμμετεχόντων, καθώς και παιχνίδια έκφρασης. Στο διαδίκτυο μπορείτε να βρείτε μια πληθώρα ασκήσεων και να επιλέξετε όποιες από αυτές ταιριάζουν στη δυναμική της ομάδας και το δικό σας προσωπικό στυλ διδασκαλίας.

αξιοποίηση του υλικού σε 3 βήματα

1^ο Βήμα - Είσοδος

Ξεκινήστε με την ενότητα «Είσοδος στο Ξενοδοχείο της Διαχρονικότητας», η οποία εισαγάγει τους συμμετέχοντες στην ιστορία, στο «σενάριο» του υλικού. Ακούστε την αφήγηση (ή διαβάστε την στην ομάδα) και συνεχίστε με τις προτεινόμενες δραστηριότητες.

2^ο Βήμα - Δωμάτια/Πόρτες «Ξενοδοχείου της ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ»

Αφού «μπείτε» στο Ξενοδοχείο, συνεχίστε ανοίγοντας μία- μία τις πόρτες. Κάθε μία από τις πόρτες κρύβει μια αληθινή ιστορία. Μέσω αφήγησης και δραστηριοτήτων παρουσιάζεται η ιστορία ενός ατόμου που βίωσε μαζί με άλλους τουλάχιστον μία μετακίνηση στη ζωή του. Δεν υπάρχει «σωστή» σειρά για να ανοίξετε τις πόρτες, η επιλογή μπορεί να είναι τυχαία. Αφιερώστε όσο χρόνο κρίνετε σε κάθε πόρτα/δωμάτιο, λαμβάνοντας υπόψη και το ενδιαφέρον της ομάδας. Τέλος, σε κάποια δωμάτια υπάρχουν παραπάνω από μία προτεινόμενες δραστηριότητες, όπως π.χ. στην πράσινη. Μπορείτε να επιλέξετε αν θα τις κάνετε όλες και με ποια σειρά. Σε άλλες πάλι, όπως π.χ. η κόκκινη, είναι σχεδόν απαραίτητο να κάνετε και τις δύο τις προτεινόμενες δραστηριότητες, ώστε οι συμμετέχοντες να κατανοήσουν καλύτερα το θέμα.

Η άσπρη πόρτα ανοίγεται στο τέλος της αξιοποίησης του υλικού, μετά και από το δείπνο στην τραπεζαρία.

3^ο Βήμα - Τραπεζαρία

Περάστε στην Τραπεζαρία, αφού έχετε αξιοποιήσει τις δραστηριότητες κάθε δωματίου (έστω και μία από κάθε δωμάτιο) και έχετε βρει την ταυτότητα των ενοίκων. Η ενότητα αυτή λειτουργεί ως αξιολόγηση και αναστοχασμό των όσων πραγματεύεται το υλικό. Εδώ προτείνονται 2 δραστηριότητες, που καλό θα είναι να τις αξιοποιήσετε με τη σειρά που δίνονται.

Τέλος, από την τραπεζαρία θα μπορέσετε να περάσετε στην άσπρη πόρτα. Σε περίπτωση που δεν αξιοποιήσετε όλα τα δωμάτια - πόρτες και θέλητε να δειπνήσετε στην τραπεζαρία, θα πρέπει να αποκαλύψετε στους συμμετέχοντες τους ενοίκους των δωματίων που δεν ανοίξατε, προτού ξεκινήσετε τις συγκεκριμένες δραστηριότητες (βλ. την αντίστοιχη πόρτα).

Το υλικό μπορείτε να το βρείτε και ηλεκτρονικά στο παρακάτω link: <http://education.actionaid.gr/dunamikoi-ekpaideutikoi/ekpaideutiko-uliko/to-xenodoheio-tis-diahronikotitas/>

Καλή διαμονή!

είσοδος στο Ξενοδοχείο

”

Βρίσκεσαι έξω από το «Ξενοδοχείο της Διαχρονικότητας». Κρατάς στο χέρι σου το μήνυμα - πρόσκληση, που στάλθηκε στο ηλεκτρονικό σου ταχυδρομείο πριν από λίγες μέρες. Η πρόσκληση ήταν σαφής, αλλά ο αποστολέας άγνωστος:

Στα δικαιώματα του πολίτη θα έπρεπε να ανήκει και το δικαίωμα να γνωρίζει την ιστορία του. Εσύ, αλήθεια, γνωρίζεις τη δική σου ιστορία ή έτσι νομίζεις...; Λεπτομέρειες για την τοποθεσία και τους τρόπους πρόσβασης θα βρεις στο συνημμένο!

και το συνοδευτικό μήνυμα, άκρως αινιγματικό:

Ελάτε στο **Ξενοδοχείο της ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ**
και βιώστε μια συναρπαστική εμπειρία!

Διαμονή Δωρεάν

Ένα ακόμα διαφημιστικό ηλεκτρονικό μήνυμα, σκέφτηκες, όταν το έλαβες και το δάκτυλό σου ήταν έτοιμο να πατήσει το κουμπί «διαγραφή». Κι όμως, κάτι σε σταμάτησε. Ξαναδιάβασες το μήνυμα... «γνωρίζεις την ιστορία σου ή... Το δάκτυλό σου άλλαξε πλήκτρο και πάτησε το κουμπί «εκτύπωση». Πέταξες 2-3 πράγματα σε ένα σακίδιο και ξεκίνησες για το Ξενοδοχείο!

Είσαι ακόμα μπροστά στην είσοδο του Ξενοδοχείου και, προς μεγάλη σου έκπληξη, βλέπεις να καταφθάνουν και άλλοι, από κάθε σημείο του ορίζοντα, κρατώντας το ίδιο σημείωμα. Παρόλο που είστε όλοι αρκετά κουρασμένοι από τη διαδρομή και δεν βλέπετε την ώρα να αφήσετε τα πράγματά σας για να ξεκουραστείτε, κοντοστέκεστε για να παρατηρήσετε το κτήριο. Η επιγραφή μεγαλοπρεπής, αλλά κάπως πολυκαιρισμένη. Το κτήριο αρχοντικό, άλλα αρκετά ταλαιπωρημένο. ζωντανό, αλλά ταυτόχρονα εγκαταλελειμμένο. Ένα περίεργο αίσθημα αρχίζει να σας κυριεύει όλους...

Προχωράτε προς την είσοδο, κάποιος από εσάς ανοίγει την πόρτα και μπαίνετε επιτέλους στο Ξενοδοχείο. Παρατηρείτε τους τοίχους, τα έπιπλα, τη διακόσμηση, τους χώρους... Κάπου στο βάθος βλέπετε και την τραπεζαρία. Τι περίεργο: έκτος από τα μάτια σας ενεργοποιείται η όσφρηση, καθώς και η ακοή. Εικόνες, ήχοι, μυρωδιές σας έρχονται από το παρελθόν, το παρόν, αλλά και το μέλλον.

Τα μάτια σας μετά από λίγο εντοπίζουν τη ρεσεψιόν, αλλά δεν είναι κανείς εκεί να σας εξυπηρετήσει. Πλησιάζετε στον πάγκο και το πρώτο πράγμα στο οποίο πέφτει το μάτι σας είναι το βιβλίο πελατών του Ξενοδοχείου. Πόσοι και πόσοι άνθρωποι πέρασαν από αυτό, αν κρίνετε από το μέγεθός του. Πόσες και πόσες ζωές διασταυρώθηκαν, έστω και στιγμιαία στο πέρασμα των χρόνων σε αυτόν εδώ τον χώρο, αν κρίνετε από την παλαιότητα του βιβλίου πελατών και τη σκόνη στο εξώφυλλο. Διστάζετε όλοι για μια στιγμή, αλλά τελικά το ανοίγετε. Ένα σωρό ονόματα, άλλα καλλιγραφικά γραμμένα, άλλα ανορθόγραφα και πολλά, πολλά μισοσβησμένα από τον χρόνο. Κι όμως δεν ήταν μόνο ονόματα, ήταν άνθρωποι που πέρασαν από δω και αυτούς δεν μπορεί να τους σβήσει η ιστορία.

Κάποιος από εσάς βρίσκει σ' ένα συρτάρι την κατοψη του κτηρίου. Την παίρνετε στα χέρια σας και παρατηρείτε ότι το Ξενοδοχείο έχει 6 δωμάτια, κάθε ένα με μια πόρτα διαφορετικού χρώματος. Σε ποιο από αυτά θα μείνετε; Δεν υπάρχει κανείς να σας βοηθήσει. Αρχίζετε να ψάχνετε και βρίσκετε σιγά-σιγά όλα τα χρωματιστά κλειδιά, εκτός από το άσπρο.

{ αφήγηση }

“

Ξενοδοχείο της ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ

Προτάσεις αξιοποίησης της εισόδου

- Μετά την αφήγηση ζητήστε από τους συμμετέχοντες να πάρουν ένα τετράδιο και εξηγήστε ότι από δω και πέρα αυτό θα είναι το «ταξιδιωτικό τους ημερολόγιο». Σε αυτό θα μπορούν να καταγράφουν τις σκέψεις και τις εμπειρίες τους από την επίσκεψή τους στο **Ξενοδοχείο της ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ**.
- Παροτρύνετέ τους να ξεκινήσουν γράφοντας ποιες είναι οι προσδοκίες τους από την παραμονή τους στο Ξενοδοχείο και να συνεχίσουν γράφοντας τις πρώτες σκέψεις και τα πρώτα συναισθήματα που τους γεννήθηκαν ακούγοντας την αφήγηση (π.χ. ηλεκτρονικό μήνυμα, εξωτερικό - εσωτερικό του Ξενοδοχείου κτλ.).
- Προτείνετε έπειτα, σε όσους θέλουν, να ζωγραφίσουν το Ξενοδοχείο έτσι όπως το φαντάστηκαν.
- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες σε μία σελίδα του ημερολογίου να καταγράψουν τις παρακάτω ερωτήσεις: Πού βρίσκεται το **Ξενοδοχείο της ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ**; Ποιος νομίζετε ότι σας κάλεσε στο Ξενοδοχείο και για ποιο λόγο; Γιατί ονομάστηκε «**Ξενοδοχείο της ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ**»; Αν υπάρχουν και άλλα ερωτήματα από τους συμμετέχοντες για το Ξενοδοχείο, καταγράφονται και αυτά. Εξηγήστε, τέλος, ότι τις απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα θα προσπαθήσετε να τις δώσετε μέσα από την εξερεύνηση του Ξενοδοχείου, καθώς και στο δείπνο στην τραπεζαρία.
- Ξεκινήστε να ανοίγετε μία - μία τις πόρτες του Ξενοδοχείου και καλή έρευνα!

κίτρινη πόρτα

”

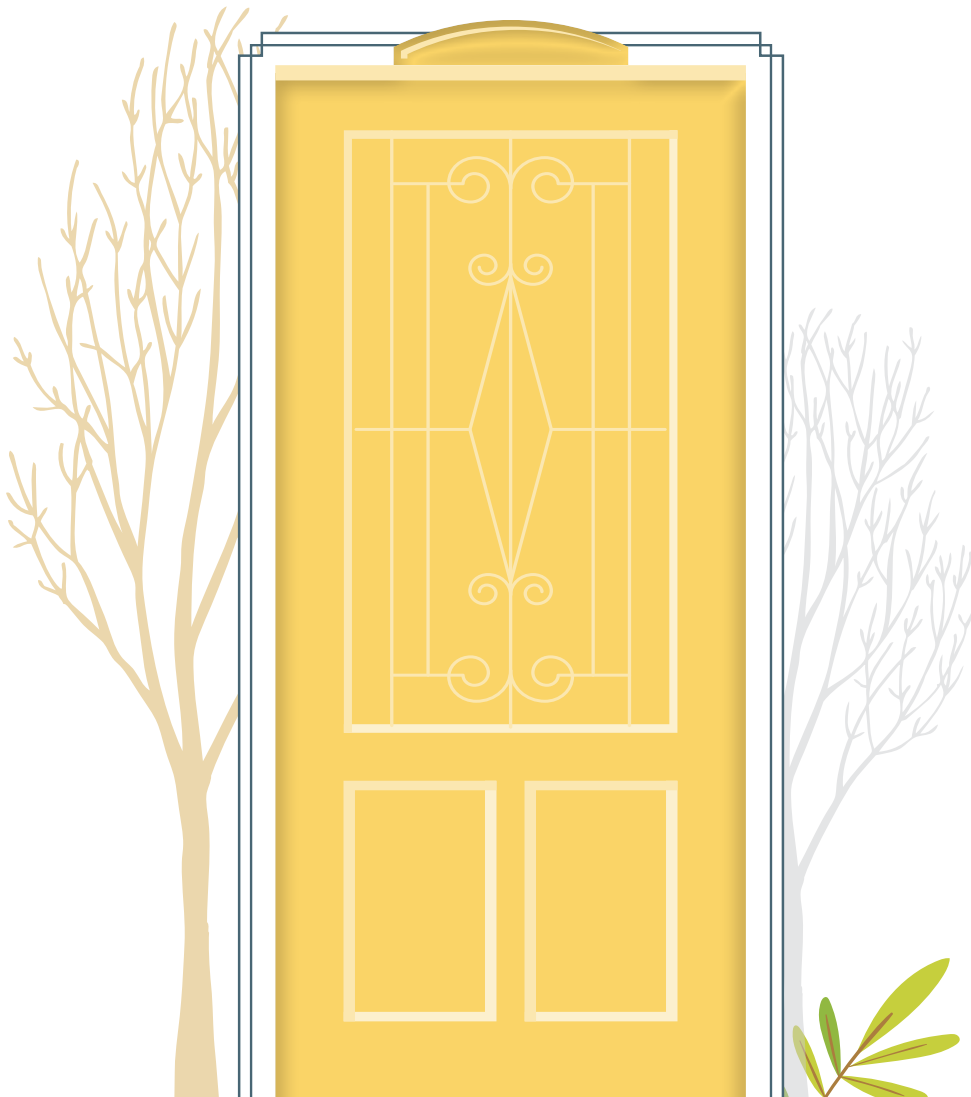
Ξεκλειδώνετε την κίτρινη πόρτα. Το δωμάτιο φωτισμένο με το λιγιστό φως που μπαίνει από τις κλειστές γρίλιες στα παντζούρια. Μα, τι περίεργο... μέσα στο δωμάτιο αντικρίζετε δύο δέντρα... ναι, ναι καλά βλέπετε, δύο γυμνωμένα δέντρα χωρίς φύλλα, μέσα σ' ένα δωμάτιο. Το ένα είναι η Γεωργία και το άλλο η Πηνελόπη. Έτσι τουλάχιστον γράφουν οι ταμπέλες που κρέμονται πάνω τους. Πλησιάζετε τα δέντρα και ανακαλύπτετε ότι πίσω από κάθε ταμπέλα υπάρχει μια μικρή ιστορία.

Λίγο πριν βγείτε από το δωμάτιο, την τελευταία στιγμή, παρατηρείτε ένα μικρό βλαστάρι που προσπαθεί να «κάνει ρίζες, να ξανασταθεί». Ποιο δέντρο να 'ναι άραγε τούτη τη φορά; Και τι θα κάνετε; Θα ανοίξετε το παράθυρο να μπει φως να μεγαλώσει ή θα του κλείσετε την πόρτα;

“

{ αφήγηση }

Προτεινόμενες δραστηριότητες για το δωμάτιο

Μαρτυρίες

- Ρωτήστε τους συμμετέχοντες ποιες μπορεί να είναι η Γεωργία και η Πηνελόπη. Τι μπορεί να τις ενώνει, τι μπορεί να τις χωρίζει; Τι σχέση θα μπορούσαν να έχουν με όλους εμάς και με τον καθένα ξεχωριστά; Καταγράψτε τις ιδέες σε ένα μεγάλο χαρτί.
- Συνεχίστε διαβάζοντας τις μαρτυρίες της Γεωργίας και της Πηνελόπης (Παράρτημα 1 & 2) με όποια σειρά θέλετε. Σχολιάστε έπειτα τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ των δύο ιστοριών και ρωτήστε τους συμμετέχοντες αν έχουν βιώσει και οι ίδιοι ή το άμεσο συγγενικό τους περιβάλλον παρόμοιες καταστάσεις ή αν οι ίδιοι έγιναν μάρτυρες παρόμοιων καταστάσεων. Δώστε, επίσης, χρόνο στους συμμετέχοντες να σχολιάσουν, ό,τι άλλο τους έκανε εντύπωση από τις μαρτυρίες.
- Επικεντρωθείτε έπειτα στην μαρτυρία της Πηνελόπης. Χωρίστε τους ανθρώπους που εμπλέκονται στην ιστορία σε 2 γενικές ομάδες - κατηγορίες: σε αυτούς που στάθηκαν ευνοϊκά προς την Πηνελόπη από την πρώτη στιγμή που έφτασε στον ελληνικό χώρο και σε αυτούς που ήθελαν περισσότερο χρόνο για την αποδοχή της (ενδεικτικό απόσπασμα π.χ. «βρέθηκε μια γυναίκα και ήταν καλή και βγήκε με ένα κατσαρόλι με μια σούπα και μου είπε τάισε τα παιδιά σου», «βγαίνανε οι άνθρωποι και ανοίγανε τα παράθυρα και τους διώχνανε. Έξω, τουρκόσποροι»). —————→
- Χωρίστε έπειτα την ομάδα σε τριάδες για την Α' φάση της δραστηριότητας. Μοιράστε τυχαία σε κάθε τριάδα τους εξής ρόλους: α) άνθρωπος που στέκεται ευνοϊκά προς την Πηνελόπη, β) άνθρωπος που στέκεται «απέναντι» στην Πηνελόπη, γ) Πηνελόπη.
- Εξηγήστε στις ομάδες ότι θα έχουν λίγο χρόνο να προετοιμάσουν μια μικρή σκηνή, στην οποία θα διεξάγεται ένας διάλογος μεταξύ των 2 ανθρώπων και η Πηνελόπη θα κάθεται οκλαδόν ανάμεσά τους και θα παρακολουθεί, χωρίς να έχει δικαίωμα να μιλήσει. Δώστε λίγο χρόνο στους συμμετέχοντες, ώστε ο καθένας μόνος του να προετοιμάσει τον ρόλο του (π.χ. τα επιχειρήματα που στοιχειοθετούν τη στάση του, τα κίνητρά του, τα συναισθήματά του και ό,τι άλλο μπορεί να «φέρει» στον διάλογο με τον συνομιλητή του). Αυτός ή αυτή που παριστάνει την Πηνελόπη περιμένει σιωπηλός/-ή.
- Όταν όλες οι ομάδες είναι έτοιμες, δώστε το σύνθημα, ώστε να ξεκινήσουν όλοι ταυτόχρονα να «παίζουν» τη σκηνή τους. Αφήστε λίγα λεπτά να εξελιχθούν οι σκηνές και οι διάλογοι και μ' ένα δικό σας σύνθημα, π.χ. ένα παλαμάκι, παγώστε τη δράση.
- Χωρίς να αφήσετε την ομάδα να «βγει» από τους ρόλους και από τη δραματική ένταση της σκηνής, ζητήστε από αυτούς που είχαν τον ρόλο του «απέναντι στην Πηνελόπη» να καθίσουν οκλαδόν σε μία σειρά ο ένας δίπλα στον άλλον, με πλάτη σ' όλους τους υπόλοιπους και περάστε έτσι στη Β' φάση της δραστηριότητας.
- Ζητήστε από τους υπόλοιπους ρόλους, συμπεριλαμβανομένης και της Πηνελόπης, να σταθούν σε μια γραμμή ο ένας δίπλα στον άλλον, αρκετά μακριά από την ήδη σχηματισμένη σειρά «των απέναντι». Εξηγήστε ότι στόχος τους είναι με αυτά που θα πουν, ως ρόλοι, να κάνουν όσους κάθονται οκλαδόν να γυρίσουν και να τους κοιτάξουν. Ο καθένας μπορεί να πει ό,τι θέλει προκειμένου να πετύχει τον στόχο, αρκεί να μην «πέφτει» πάνω στην φωνή του άλλου. Σε αυτή τη φάση του παιχνιδιού έχει δικαίωμα να μιλήσει και η Πηνελόπη. Έχουν στη διάθεσή τους 7 λεπτά, μετά το παιχνίδι σταματά. Μέσα σε αυτά τα 7 λεπτά, όποιος από την ομάδα «των απέναντι» γυρίσει, μεταπηδά στην άλλη ομάδα και προσπαθεί από τη νέα του θέση να πείσει αυτούς που εξακολουθούν να κάθονται οκλαδόν, χωρίς να αποποιηθεί, όμως, του αρχικού του ρόλου.
- Σταματήστε τη δράση μετά από 2 τουλάχιστον 7-λεπτά. Έπειτα αναστοχαστείτε όλοι μαζί ενδεικτικά: Πώς νιώσατε ως ρόλοι στην Α' φάση του παιχνιδιού (ο διάλογος μεταξύ των 2 και η Πηνελόπη σιωπηλή στη μέση); Πώς νιώθατε κατά τη διάρκεια της Β' φάσης της δραστηριότητας; Πώς διαμορφώθηκαν τελικά οι 2 σειρές; Τι σας έκανε να αλλάξετε στάση και θέση; Πώς νιώσατε μετά την αλλαγή; Πώς πραγματικά πιστεύετε ότι έγινε στην πραγματική ζωή; Η Πηνελόπη στη μαρτυρία της αναφέρει «Σιγά-σιγά, όμως, άρχισαν να γνωρίζονται».

Μπορείτε να πραγματοποιήσετε την δραστηριότητα και με τη μαρτυρία της Γεωργίας.

Και τον κυνηγήσανε τον μπαμπά μου. Στην περιοχή αυτή, βγαίνανε οι Τούρκοι το βράδυ και κάνανε περιπολίες. Ήταν απέναντι από το σπίτι του μπαμπά μου στην Κύπρο, πριν παντρευτεί τη μαμά μου, 2 κοπέλες ορφανές και μένανε σε αυτό το σπίτι. Τις είδανε οι Τούρκοι μια μέρα και το βράδυ μόλις βράδιασε πήγανε και χτυπάγανε την πόρτα τους. Αρχίσανε αυτά τα κορίτσια να φωνάζουνε τον πατέρα μου: «Προκόπη, Προκόπη βοήθησέ μας, θα μας πιάσουν οι Τούρκοι, είναι απ' έξω από την πόρτα μας». Και ακούνε αυτοί (σημ: οι Τούρκοι) και λένε αυτός (σημ: για τον Προκόπη) μπορεί να έχει όπλο και έτσι φύγανε. Άλλα τώρα δεν μπορούσε να μείνει άλλο ο πατέρας μου εκεί, γιατί ξέρανε το όνομά του και φοβόταν, φοβόταν πολύ ότι θα τον πιάσουνε.

Και φεύγει ο καημένος, ξυπόλητος όπως ήταν. Και με μία μικρή βάρκα πέρασε νύχτα από την Κύπρο στην Τουρκία. Βγήκε στην Τουρκία και περπάτησε, περπάτησε μέχρι το χωριό, τον Κουκλιουτζά (σημ: σημερινό Altındag). Εκεί δεν ήξερε κανέναν και έπιασε δουλειά στο Αναστάση, που είχε χωράφια και ήθελε χέρια. Έπιασε δουλειά στα χωράφια και παντρεύτηκε με την κόρη του αφεντικού, τη μάνα μου, την Πηνελόπη. Εκεί περνάγανε καλά. Έκαναν 4 παιδιά, τον Νίκο, τον Τάσο και τη Λουίζα και μένα μετά, όταν ήρθαν στην Ελλάδα.

Και μετά έγινε ο πόλεμος και διώχνανε τους Έλληνες από εκεί και δεν ξέρανε πού να πάνε οι άνθρωποι. Και ξεκινήσανε η μάνα μου με τα παιδιά και τη γιαγιά μου να φύγουνε. Ο παππούς μου ο Αναστάσης, με τον μπαμπά μου και τον θείο μου μέινανε σπίτι. Δε θέλλανε να φύγουνε και μέινανε εκεί και τους σφάξανε οι Τούρκοι, δε γλιτώσανε οι άνθρωποι. Μόνο ο μπαμπάς μου, αλλά θα στα πω μετά. Φύγανε οι άνθρωποι όλοι μαζί, τίποτα δεν πήρανε μαζί τους. Μέσα στα εσώρουχα έβαλε η μάνα μου κάποια λεφτά που είχανε, σου λέει «Εδώ δε θα ψάξουν οι Τούρκοι, να έχω κάτι για τα παιδιά μου». Μόνο λεφτά, και μια εικόνα της Παναγίας, που την έχω ακόμα εγώ και είναι κατάμαυρη. Τα αδέρφια μου ήταν μικρά, ο Νίκος ήταν 5 χρονών, ο Τάσος 2 και το κοριτσάκι ήταν πολύ μικρό.

Φτάσανε κάποια στιγμή σ' ένα εργοστάσιο που ήταν αμερικάνικο και σκαρφαλώνανε τη μάντρα και μπαίνανε μέσα γιατί θεωρείτο άσυλο. Εκεί η γιαγιά μου δεν μπορούσε να ανέβει στη μάντρα. Η μάνα μου έδωσε τα αδέρφια μου σε κάποιους και περάσανε τη μάντρα και μετά λέει στη μάνα της: «Έλα μάνα και εσύ», αλλά εκείνη δεν μπορούσε και έσφιξε την εικόνα και μετά αισθάνθηκε σα να πήδηξε, πήρε τόση δύναμη από την εικόνα και πέρασε τον τοίχο.

Κάτσανε λίγο, αλλά και από εκεί τους διώχνανε, τι νομίζεις ότι τους αγαπάγανε; Και βγήκαν μετά και πήγανε στην προκυμαία, όπου γινότανε χαμός και κατάφεραν να μπουν σε μια βάρκα που τους πήγε στη Λέσβο. Τον πατέρα μου τελικά τον πιάσανε αιχμάλωτο οι Τούρκοι. Στη βάρκα μπήκε μόνο η Πηνελόπη με τη μητέρα της και τα 3 της παιδιά.

Φτάσανε στη Λέσβο και δεν είχαν πού να πάνε και πήγανε έξω από ένα σπίτι σε κάτι σκαλιάκια και κλαίγανε τα παιδιά, τα αδέρφια μου. Πεινάγανε, φοβόντουσαν. Και βγαίνανε οι άνθρωποι και ανοίγανε τα παράθυρα και τους διώχνανε. «Έξω, τουρκόσποροι» φώναζαν. Έφευγε από το ένα η κακομοίρα η μάνα μου, έπαιρνε τα παιδιά της, πήγαινε στο άλλο. Σε κάποια στιγμή βρέθηκε μια γυναίκα και ήταν καλή και βγήκε με ένα κατσαρόλι με μια σούπα και της είπε: «Τάισε τα παιδιά σου» της λέει. Η μόνη γυναίκα.

Την άλλη μέρα (σημ: εννοεί με την ανταλλαγή των πληθυσμών) πήγανε κάπου που τους μοίραζαν τα σπίτια και τους έδωσαν ένα σπίτι που ήταν πάρα πολύ καλό. Εκεί έμεναν Τούρκοι που φύγανε και βάλανε στα σπίτια Έλληνες.

Μετά από 2 χρόνια περίπου το κοριτσάκι, η αδερφή μου, είχε ένα πρόβλημα στο μάτι της και η μάνα μου ανησυχούσε. Λέει: «Το κοριτσάκι θα μείνει σηματομένο» Έτσι ένας πολύ καλός άνθρωπος της έγραψε σε ένα χαρτί το όνομα ενός γιατρού και της είπε να πάει το παιδί στην Αθήνα. Πράγματι, η μάνα μου πήρε το παιδί και πήγε στην Αθήνα για να δει το γιατρό. Τον καιρό που ήταν εκεί έμαθε ότι

ένα καράβι με αιχμαλώτους πρόσφυγες από την Σμύρνη είχε φτάσει στον Πειραιά. Σηκώθηκε και αυτή η κακομοίρα και λέει: «Μήπως ξέρουνε τον άντρα μου» Και πήγε και πράγματι τον βρήκε. Χάγια ο κακομοίρης, ξυπόλητος, τα πόδια τους τυλιγμένα με κουρέλια. Ε, έτσι ο άνθρωπος ξαναβρήκε την οικογένειά του, σηκωθήκανε και πήγαν μαζί στη Λέσβο.

Τα αδέρφια του, όμως, είχαν μείνει στην Αθήνα και έτσι και ο πατέρας μου ήθελε να είναι με τους άντρες μαζί και δεν ήθελε να μείνει στη Λέσβο. Του έλεγε η μάνα μου: «Κάτσε έχουμε σπίτι εδώ» αλλά εκείνος δεν ήθελε και έτσι σηκώνονται και φεύγουμε.

Και πάνε στην Αθήνα, στο Περιστερί, και τους βάζουν σε ένα σχολείο που μένανε όλοι μαζί και κρεμάγανε κουρέλια για να μη φαίνεται ο ένας με τον άλλον. Και καθόντουσαν οι γυναίκες και κλαίγανε. Μετά έλεγε η μάνα μου ότι έφταιγε ο άντρας της, γιατί δεν ήθελε να μείνει στη Λέσβο. Στο σχολείο μένανε πολλιά χρόνια. Το καλό ήταν ότι ο πατέρας μου βρήκε μια δουλειά στα περιβόλια και ήταν ήρεμος και καλός άνθρωπος, και τον ήθελε το αφεντικό και τον κράτησε για μια πεντάρα λεφτά (sic).

Μετά τους δώσανε παράγκες, που τις είχαν δώσει οι Γερμανοί. Αλλά οι παράγκες όλη την ώρα παίρνανε φωτιά. Καίγονταν τα παιδιά. Και έκλαιγε η μάνα μου, έλεγε: «Θα μου καούν τα παιδιά» Και είχαν και πολλούς κοριούς και τσιμπάγανε. Αφού να σκεφτείς κόβανε δέντρα, που τα λέγαν κολιτσιδία και τα βάζανε κάτω, δεν είχαν κρεβάτια, γύρω- γύρω βάζανε αυτά και το πρωί ήταν μαύρα από τον κοριό. Και παρακαλούσε η μάνα μου την Παναγία να την αξιώσει να κάνει ένα δωμάτιο να βάλει τα παιδιά της.

Ό κόσμος εδώ στην αρχή δεν τους ήθελε καθόλου. Δεν θέλανε καθόλου τον Έλληνα. Και τις έβλεπες γύφτισσες, ξυπόλητες και δε μας θέλανε καθόλου. «Παλιοπρόσφυγες, βρωμιάρες, σκαμένες, παστρικές» Παστρικές εννοούσαν πρόστυχες, ενώ οι γυναίκες εκεί ήταν τι να σου πω, κυρίες τέλειες (σημ:ειρωνικά). Πολύ άσχημα χρόνια. Ήταν απαίσιοι και γι' αυτό μας απομόνωνσαν, στη Φιλαδέλφεια, στο Περιστερί, στην Ιωνία. Σιγά-σιγά, όμως, άρχισαν να γνωρίζονται.

Η μάνα μου μάθαινε στα κορίτσια το κέντημα και τους μάθαινε και γράμματα. Ήταν σαν δασκάλα. Όχι τα μεγάλα γράμματα, τα απλά. Και μάζεψε τα κορίτσια και καθόταν και τους μάθαινε. Ο αδερφός μου ο Τάσος την έλεγε δασκάλα, η μάνα μου η «δασκάλα». Δεν ήταν δασκάλα, αλλά ήξερε 5 γράμματα.

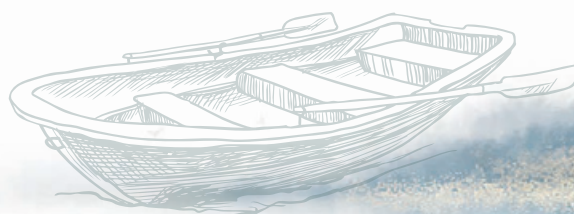
Ε, μετά περάσανε τα χρόνια και γινόντουσαν κληρώσεις και έτσι εμάς μας έπεσε αυτό το οικόπεδο. Ο πατέρας μου ήθελε να πάμε πίσω στην Μ. Ασία. Και έλεγε η μάνα μου: «Εδώ θα μείνουμε με τα παιδιά μας, δεν ξαναπάω πίσω» Και εκείνος νεύριαζε, γιατί τους δώσανε και λίγα χρήματα και ήθελε να πάνε πίσω, αλλά τελικά έχτισαν ένα δωμάτιο και από εκείνο το δωμάτιο σιγά-σιγά φτάσαμε να χτίσουμε σπίτι.

Τις έβλεπες τις γυναίκες ήταν κυρίες. Μπορεί να μην ήταν με τα χρυσά και με αυτά, αλλά τις έβλεπες ήξεραν να μιλήσουν ωραία, ήταν καθαρές και περιποιημένες. Κάθε βράδυ καθόμασταν με τη γιαγιά μου γύρω από το μαγκάλι και μας έλεγε τις ιστορίες, η μάνα μου δεν μπορούσε, είχε τις δουλειές της, τα πλεξιμάτά της, τα κεντήματά της και δεν μπορούσε. Δύσκολα χρόνια.

Ο πατέρας μου, ο Προκόπης, μας είπε ότι, όταν τους είχαν πιάσει εκεί, τους έβαζαν να μαζεύουν τους σκοτωμένους. Και πήγε ο πατέρας μου και μάζεψε τα πεθερικά του, τον Αναστάση και τη Λουίζα. Τραγικό πράγμα ήταν αυτό. Ο καημένος στεκόταν και έλεγε: «Παναγία μου, μακάρι να μπορούσα να τους θάψω όλους» Ε, μα λίγο το έχεις να πας και να δεις στα σκαλιά τον πατέρα σου και τη μάνα σου;

Και η μάνα μου, η Πηνελόπη, είχε ένα δίδυμο αδερφό, τον Μενέλαο, που τον έχασε τότε που μας διώξαν, γιατί τον πιάσανε. Ρωτάγανε, πήγανε, τον έψαχνε πολύ, αλλά δεν το βρήκανε ποτέ.

Η ιστορία της Πηνελόπης μεταφέρθηκε στο χαρτί όπως τη διηγήθηκε σε μαγνητοφωνημένη συνέντευξη η κόρη της Έλλη (93 χρονών τον Οκτώβριο του 2016), στη δική της κόρη, Αγγελική και στην εγγονή της, Χρυσούλα.

Με λένε Γιωργία Καμίνη, το γένος Πορνάρη. Έχω 3 αδελφές. Μία από τον ίδιο μπαμπά και 2 από άλλον. Ξέρω γράμματα μέχρι τη Β' δημοτικού.

Ο μπαμπάς μου, Κώστα τον λέγανε, ήταν εγγράμματος, δούλευε στη Σμύρνη, ήξερε 5 γλώσσες. Έκανε τον διερμνέα. Άλλα επειδή δεν έλεγε ό,τι ήθελαν οι Τούρκοι, κάποιος τον πρόδωσε. Και τότε τον σφάξανε, λίγο πριν την καταστροφή. Ήτανε 25 χρονών.

Μετά έγινε η καταστροφή και έπρεπε να φύγουμε, δεν μπορούσαμε να κάτσουμε άλλο. Η μαμά μου, η Αντωνία, ήταν 19 χρονών και είχε στο χέρι εμένα, 2 χρονών ήμουν, και την αδελφή μου στην κοιλιά της. Πήγαμε στην προκουμαία, πλοία με κόσμο, μικρή ήμουνα αλλά θυμάμαι, έπεφτε ο κόσμος στη θάλασσα, έκλαιγαν, φοβόντουσαν, τους κόβανε τα χέρια για να μην πιαστούν από τα καράβια, τι τα θες και τα θυμάσαι.

Εμάς το καράβι μάς πήρε στα κρυφά, γιατί διαβατήρια θεωρημένα δεν είχαμε και μας άφησε πάλη κρυφά στο νησί Τήνο μαζί με άλλους. Η μαμά μου είχε σαλέψει και ξεμάκρυνε από τους άλλους. Πήγαινε και καθόταν στα μνήματα, εκεί γέννησε κιόλας στα μνήματα μόνη της, την αδερφή μου τη Μαίρη, ήμουνα και 'γω εκεί. Μετά μας άκουσαν κάτι γυναίκες, έμενα να κλαίω και να τρέχω μέσα στα μνήματα και το μωρό να τσιρίζει. Μας πήραν οι γυναίκες και μας πήγαν στους γιατρούς, στο νοσοκομείο. Εκεί με δώσανε και μένα γάλα και δεν πεινούσα πια. Όλοι οι γιατροί και όσοι ήταν εκεί τη λέγανε: *«Δώσε το μωρό, είσαι 20 χρονών, γυναίκα, μόνη και έχεις ήδη ένα παιδί, πώς θα τα ζήσεις και τα δύο; Δώστο στο φούρναρη, το Βιδάλη, αυτός δεν έχει παιδιά, θα μεγαλώσει καλά»*

Το 'δωσε τελικά, της το πήρανε, δεν ξέρω. Μικρή ήμουν και 'γω δεν καταλάβαινα καλά. Αλλά το είχε καημό μέχρι να πεθάνει.

Μετά φεύγαμε τα καράβια για τη Θεσσαλονίκη. Φύγαμε και 'μεις. Εκεί ήταν οι αδελφές της μαμάς μου και ο αδερφός της, η Διαμαντούλα, η Κυριακούλα και η Δέσποινα. Με το που φτάσαμε, πήγαμε στη Μενεμένη. Εκεί οι αδερφές της την παντρέψανε με το ζόρι με τον Τσιργώτη. Δεν ήταν πρόσφυγας, αλλά είχε τον τρόπο του. Η μαμά μου ήταν ωραία γυναίκα, αλλά αρρωστιάρα και από τότε με την Μαίρη στην Τήνο έγινε ακόμα πιο πολύ.

Με τον Τσιργώτη η μαμά μου έκανε 2 παιδιά, τη Βαγγελιώ και τη Μαρία. Ζούσαμε σ' ένα σπίτι στη Μενεμένη. Ήμουν 9-10 χρονών πια. Εμένα ο Τσιργώτης δε με καλοέβλεπε. Ένα βράδυ εκεί που κοιμόμουνα, ήταν και ανοιχτό το παράθυρο, ήρθε και άρχισε να... να με πασπατεύει. Εγώ τρόμαξα και έφυγα από το παράθυρο και πήγα στη θεία την Παρή και της τα είπα όλα. Η θεία η Παρή δεν ήρθε από την Μικρασία, γειτόνισσα ήταν, δεν ήταν θεία, αλλά μας αγαπούσε πολύ εμένα και τη μάνα μου και έτσι εγώ την έλεγα θεία. Πήγε μετά η μαμά μου στη θεία την Παρή και αυτή της λέει: *«Εγώ το παιδί δε στο δίνω πίσω»* Μετά η μαμά μου, ήτανε και αρρωστιάρα όπως είπα, έπεσε να πεθάνει και πέθανε τελικά. Εγώ νομίζω από τον καημό της. Ήταν πολύ νέα. Μετά εμείς σκορπιστήκαμε. Ο Τσιργώτης πήρε την αδερφή μου την Βαγγελιώ και φύγαμε. Την αδερφή μου την Μαρία την πήρε η θεία μου η Κυριακούλα στο χωριό, τη Νέα Τρίγλια Χαλκιδικής, Σουφλάρι το λέγανε πριν έρθουμε οι πρόσφυγες. Εγώ πήγα στη θεία την Διαμαντούλα σε άλλο μέρος στη Θεσσαλονίκη, είχε καλό άντρα και με ήθελε, Γιωργίτσα με φώναζε. Εκεί πέρασα καλά. Δούλευα και στο εργοστάσιο, όμως, πεθαίνει ο θείος και η θεία μου είχε επτά στόματα να θρέψει και αμέσως μετά ήρθε και ο πόλεμος. Είχε πείνα.

Φύγαμε όλοι από τη Θεσσαλονίκη, δεν είχαμε να φάμε. Πόλεμος για και Γερμανοί παντού. Πήγαμε στο χωριό, στη θεία Κυριακούλα, μένανε σε ένα δωμάτιο, πήγαμε και 'μεις, όλοι οι καλοί χωράνε. Εκεί ήταν καλύτερα, είχαμε και φαγητό, γιατί η θεία μου είχε φτιάξει τον μπαξέ της. Τον δεύτερο χρόνο που ήταν οι Γερμανοί, η θεία γύρισε στη Θεσσαλονίκη. Ήθελε να με πάρει, αλλά της λέει θεία μου η Κυριακούλα: *«Άστο το κορίτσι εδώ να φάει ένα κομμάτι ψωμί.»* Έτσι έμεινα. Εκεί στο χωριό γνώρισα και τον άντρα μου, τον Βασίλη. Πρόσφυγας και αυτός. Αυτοί βγήκανε με τα καράβια του

Καβουνίδα στη Ραφήνα, αλλιά είχε πολλή ελιονοσία και οι μισοί μείνανε και οι άλλοι φύγανε για τον Βορρά. Αυτός είχε και μαμά και μπαμπά. Εγώ όταν τελείωσε ο πόλεμος ήθελα να φύγουμε για τη Θεσσαλονίκη, έμαθα εκεί και δεν το ήθελα το χωριό. Ήρθε αμέσως και ο εμφύλιος και έλεγε ο Βασίλης: «Γιωργία πού θα πάμε, εδώ έχουμε ένα δωμάτιο, έχουμε μπαξέδες, όλο και κάτι θα έχουμε να τρώμε εμείς και το παιδί» γιατί γέννησα και τον Νίκο μου εκείνη την περίοδο. Ε, μείναμε για τα καλά.

Σιγά-σιγά φτιάξαμε ακόμα ένα δωμάτιο και χώρο για καμινέ. Μετά γέννησα τη Σούλα και τελευταία την Αντωνίτσα. Είχε φτώχεια, αλλιά με τους μπαξέδες δε μέναμε νηστικοί. Όλα τα δικά μας τα σπίτια είχανε μπαξέδες. Των ντόπιων τίποτα. Εμείς ασβεστώναμε κιόλας κάθε χρόνο. Γι' αυτό ντεμέκ μας λέγανε και παστρικές, ότι δηλαδή ήμασταν πρόστυχες. Άκου πράματα! Και το χωριό, όταν πήγα εγώ, ήταν χωρισμένο. Από τον δρόμο και πάνω μένανε οι ντόπιοι και από τον δρόμο και κάτω εμείς. Σχέσεις δεν είχαμε πολλές μεταξύ μας. Και στον εμφύλιο είμασταν αντίθετοι. Άσχημα χρόνια. Μας έλεγαν άσχημα λόγια. Και μεις δεν τις θέλαμε. Μετά σιγά-σιγά αλλιάζαν τα πράγματα. Τώρα κάνουμε όλοι με όλους και παντρεύονται και μεταξύ τους. Σάματι τι είχαμε πια να χωρίσουμε.

Η Γεωργία Καμίνη πέθανε την 1 Μαΐου 2013. Πάντα έλεγε ότι πέρασε καλά στη ζωή της, είχε άντρα καλό που δεν την άφησε να δουλέψει στα χωράφια. Συνήθιζε να τραγουδά το «κι αν σε πάρει / πού σε πάρει / κάτω στα βαθιά νερά». Η παραπάνω μαρτυρία βασίζεται σε δηγήσεις που έκανε η ίδια στα παιδιά και στα εγγόνια της.

Ιδέες που προέκυψαν κατά την πιλοτική εφαρμογή με εφήβους:

- Οι τελικές σειρές στη Β' φάση της δραστηριότητας διαμορφώθηκαν τελείως διαφορετικά, όταν «οι απέναντι» κάθονταν ο ένας δίπλα στον άλλον, απ' ό,τι όταν κάθονταν σε κάποια απόσταση μεταξύ τους. Δοκιμάστε και αν συμβεί το ίδιο και στη δική σας ομάδα, ρωτήστε πού το αποδίδουν.
- Η Α' φάση έχει, επίσης, ενδιαφέρον να «παιχτεί», με τα μέλη κάθε τριάδας να περνούν διαδοχικά από τη θέση της Πηνελόπης, σχολιάζοντας στη συνέχεια πώς ένιωσε ο καθένας μέσα από τους ρόλους. Με αυτή την παραλληλή αποδυναμώνεται η Β' φάση της δραστηριότητας, ωστόσο προτείνεται για ομάδες που έχουν έντονα και παρόμοια βιώματα στο πρόσφατο παρελθόν.
- Χωρίς να δοθεί συγκεκριμένη οδηγία από τον εμπυχωτή, κάποιοι με τον ρόλο της Πηνελόπης επέλεξαν να έχουν κλειστά τα μάτια τους όση ώρα διεξαγόταν ο διάλογος από πάνω τους. Οι έφηβοι είπαν ότι το βίωμα ήταν πιο έντονο και τους επηρέασε διαφορετικά σε σχέση με το πώς «στάθηκαν» στη Β' φάση της δραστηριότητας.

Το καινούργιο βλαστάρι

- Υπενθυμίστε στους συμμετέχοντες το τελευταίο μέρος της αφήγησης: «Λίγο πριν βγείτε από το δωμάτιο, την τελευταία στιγμή, παρατηρείτε ένα μικρό βλαστάρι που προσπαθεί 'να κάνει ρίζες, να ξανασταθεί'».
- Προσπαθήστε να δώσετε απαντήσεις στα παρακάτω ερωτήματα και εξηγήστε τη στάση σας: Ποιος να είναι τούτη τη φορά άραγε; «Και τι θα κάνετε; Θα ανοίξετε το παράθυρο να μπει φως να μεγαλώσει ή θα του κλείσετε την πόρτα;»

Μην ξεχάσετε!

- Να παροτρύνετε τους συμμετέχοντες να κρατήσουν σημειώσεις στο ταξιδιωτικό τους ημερολόγιο με όσα θα ήθελαν να θυμούνται από αυτό το δωμάτιο.
- Να καταγράψουν στο ταξιδιωτικό τους ημερολόγιο την ταυτότητα των ενοίκων του συγκεκριμένου δωματίου.

κόκκινη πόρτα

”

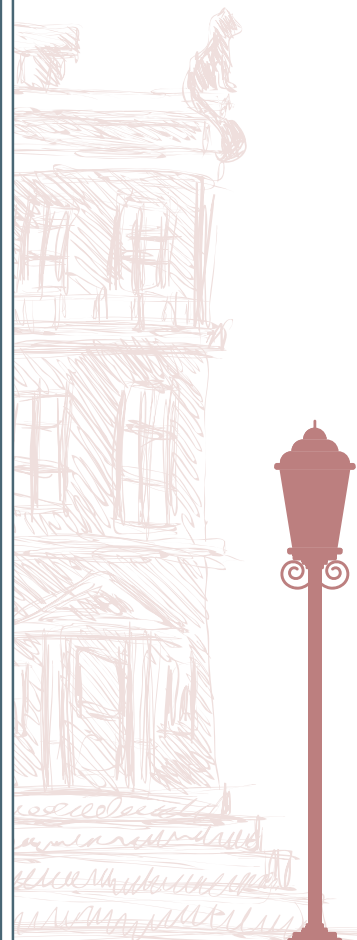
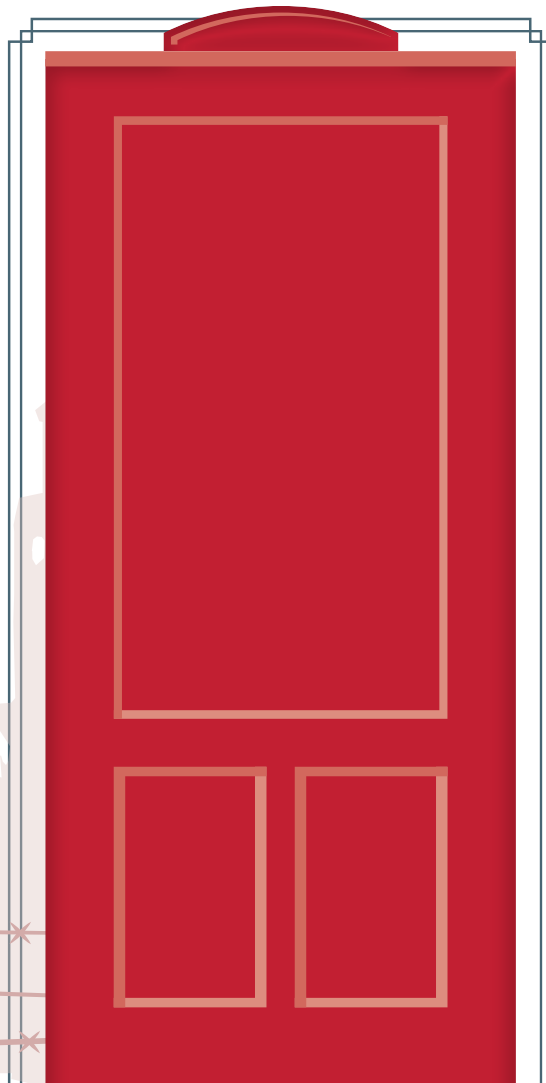
Ξεκλειδώνετε την κόκκινη πόρτα και μπαίνετε σε ένα δωμάτιο γεμάτο χαλάσματα. Με μια πιο προσεκτική ματιά καταλαβαίνετε ότι πρόκειται για τα χαλάσματα ενός σπιτιού. Σπασμένα πιάτα και φλιτζάνια είναι σκορπισμένα σε όλο το πάτωμα, υφαντά κουρελιασμένα βρίσκονται σε μια γωνιά του δωματίου. Το μόνο που έχει μείνει όρθιο είναι ένα τραπέζι ανατολίτικου στυλ, πάνω στο οποίο υπάρχει μια μισοτελειωμένη παρτίδα από ένα επιτραπέζιο παιχνίδι. Πλησιάζετε. Παρατηρείτε. Ταξίδι στην Πόλη - Ζήτημα, έτσι λέγεται το παιχνίδι. Στο ταμπλό μια πόλη χωρισμένη στα δύο μ' ένα τείχος. Από την μια πλευρά σπίτια αξιοπρεπή, σπίατα με ωραίους κήπους, ακόμα και με πισίνες και από την άλλη πλευρά σπίτια διαφορετικά, χωρίς παράθυρα ανοιχτά. Όλη την πόλη την περιστοιχίζει ένα λιθόστρωτο μονοπάτι με άσπρα και μαύρα τετράγωνα.

Τα κόκκινα πιόνια όλα στοιβαγμένα πάνω στα μαύρα τετράγωνα και περιτριγυρισμένα από τα άσπρα πιόνια. Τα μπλε από την άλλη, σκορπισμένα σαν αμέριμνοι τουρίστες στην πλευρά του ταμπλό με τα αξιοπρεπή σπίτια. Όσο κι αν προσπαθείτε, δε σας θυμίζει κανένα γνωστό σας επιτραπέζιο. Περιφέρεστε μέσα στα χαλάσματα και κάποιος από εσάς ανακαλύπτει 4 χάρτες και ένα χαρτί με τις οδηγίες του παιχνιδιού.

“

{ αφήγηση }

Προτεινόμενες δραστηριότητες για το δωμάτιο

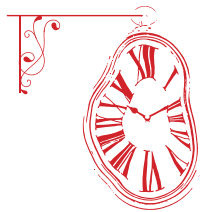
Χάρτες

- Φωτοτυπήστε τους χάρτες του παραρτήματος 1 σε 5-6 αντίτυπα και μοιράστε τους στους συμμετέχοντες. Ζητήστε να παρατηρήσουν τους χάρτες και να προσπαθήσουν να μαντέψουν ποια περιοχή του κόσμου δείχνουν. Αν υπάρχει μεγάλη δυσκολία, αποκαλύψτε ότι οι χάρτες δείχνουν το Κατεχόμενο Παλαιστινιακό Έδαφος και το κράτος του Ισραήλ.
- Αφού καταλάβουν τι δείχνουν οι χάρτες, ζητήστε τους να αναφέρουν ό,τι γνωρίζουν για τη συγκεκριμένη περιοχή με τη μορφή καταϊγισμού ιδεών. Αξιοποιήστε όσα ειπώθηκαν από τους συμμετέχοντες και παροτρύνετέ τους να σκεφτούν τι μπορεί να σημαίνει η σταδιακή μείωση των πράσινων εδαφών και ποιους επηρεάζει. Συζητήστε έπειτα ενδεικτικά: Πού θα μπορούσε να βρίσκεται αυτό το μισογκρεμισμένο σπίτι, στο οποίο βρισκόμαστε; Ποιοι θα μπορούσαν να ήταν οι κάτοικοί του; Πού πήγαν;
- Κάντε τέλος μία έρευνα για την ιστορία της περιοχής (γεγονότα, διεθνείς κινήσεις πολιτών κτλ.). Πληροφορίες, επίσης, για την περιοχή μπορείτε να βρείτε και εδώ:

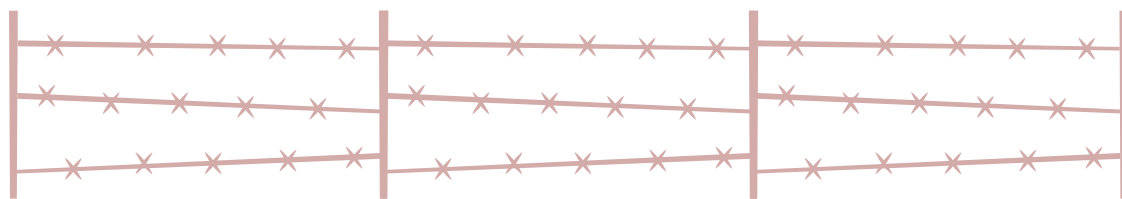
<http://www.actionaid.gr/palestine>

Για μια δίκαιη παρ(τρ)ίδα

- Προτείνετε στους συμμετέχοντες να παίξουν μια παρτίδα του παιχνιδιού «Ταξίδι στην Πόλη - Ζήτημα».
- Προετοιμασία: βρείτε στο Παράρτημα 2 το ταμπλό του παιχνιδιού και το ζάρι και δείξτε το στους συμμετέχοντες. Μεταφέρετε το μονοπάτι του ταμπλό στο πάτωμα, χρησιμοποιώντας απλές κίμωνες, ώστε να το παίξετε ως επιδαπέδιο παιχνίδι. Κατά το πρότυπο του ζαριού, χρωματίστε ανάλογα τις πλευρές ενός κανονικού ζαριού, χρησιμοποιώντας απλό μαρκαδόρο. Φωτοτυπήστε το Παράρτημα 3 με τις κόκκινες και μπλε κάρτες οδηγιών του παιχνιδιού. Κόψτε στις διακεκομμένες γραμμές και τοποθετήστε τις κάρτες στο πάτωμα σε δύο στήλες (μπλε και κόκκινες), προσέχοντας την αρίθμηση. Πρώτη είναι η νούμερο 1, από κάτω η νούμερο 2 κ.ο.κ. Φωτοτυπήστε από το Παράρτημα 4 τα τρία διαφορετικά διαβατήρια (κάρτες ρόλων) των παικτών (δες παρακάτω σχετικά με τον αριθμό).
- Χωρίστε έπειτα την ομάδα σε 3 μικρότερες:
 - στην κόκκινη
 - στην μπλε
 - στην άσπρη.
- Μοιράστε τα αντίστοιχα διαβατήρια (κάρτες ρόλων) στην κάθε ομάδα και δώστε στους συμμετέχοντες λίγο χρόνο για να τα μελετήσουν.
- Ζητήστε έπειτα από τις ομάδες να τοποθετηθούν στο επιδαπέδιο ταμπλό ως εξής: η μπλε και η κόκκινη ομάδα στέκονται στο τετράγωνο ΑΡΧΗ/ΤΕΛΟΣ, ενώ τα μέλη της άσπρης ομάδας στέκονται μέσα στον χώρο του ταμπλό, σε όποιο σημείο θέλουν. Από δω και στο εξής, τα μέλη της μπλε και της κόκκινης ομάδας κινούνται όλα μαζί ως μονάδα (σαν πιόνια), εκτός αν υπάρξει διαφορετική οδηγία. Αντίθετα, τα μέλη της άσπρης ομάδας κινούνται καθ' όλη την διάρκεια του παιχνιδιού ατομικά.
- Εξηγήστε ότι στόχος της μπλε και της κόκκινης ομάδας είναι να ολοκληρώσουν τη διαδρομή του μονοπατιού και όποια ομάδα φτάσει πρώτη στο τετράγωνο ΑΡΧΗ /ΤΕΛΟΣ είναι και η νικήτρια.
- Τα μέλη, αντίθετα, της άσπρης ομάδας παρακολουθούν τη διαδρομή και είναι υπεύθυνα για την «Ασφάλεια των πολιτών»...

- Η μπλε και η κόκκινη ομάδα κινούνται ως εξής: η μπλε ομάδα ρίχνει πρώτη το ζάρι και παίρνει μια κάρτα αντίστοιχου χρώματος με την πλευρά στην οποία θα σταματήσει το ζάρι. Η ομάδα διαβάζει δυνατά τις οδηγίες και κάνει ό,τι λέει η κάρτα. Ακολουθεί η κόκκινη ομάδα, η οποία επαναλαμβάνει την παραπάνω διαδικασία. Κάθε κάρτα που διαβάζεται, τοποθετείται κάτω από τις υπόλοιπες κάρτες του ίδιου χρώματος και άρα μπορεί να ξαναπαιχτεί κατά τη διάρκεια της παρτίδας.
- Η άσπρη ομάδα κινείται ως εξής: κάθε φορά που η κόκκινη ομάδα πατάει σε μαύρο τετράγωνο, τα μέλη της άσπρης ομάδας ενεργοποιούνται αυτόματα, που σημαίνει ότι 2-3 από τα μέλη της άσπρης ομάδας περιστοιχίζουν και φρουρούν τα μέλη της κόκκινης ομάδας. Το μαύρο τετράγωνο είναι σημείο ελέγχου (check point) και χώρος κράτησης. Όποιος κρατείται σε μαύρο τετράγωνο (check point), αφήνεται ελεύθερος σύμφωνα με την οδηγία της κάρτας.
- Αναστοχαστείτε όλοι μαζί ενδεικτικά:
Πώς νιώσατε στους ρόλους σας; Ποιων νομίζετε ότι είναι η συγκεκριμένη παρ(τρ)ίδα; Πόσο δίκαιη είναι και για ποιους; Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε;

Ιδέες που προέκυψαν κατά την πιλοτική εφαρμογή με εφήβους:

- Κάλλο θα ήταν η άσπρη ομάδα να αποτελείται από λιγότερα μέλη.
Ενδεικτικός χωρισμός για μια ομάδα 25 ατόμων:
 - 10 στην μπλε ομάδα
 - 10 στην κόκκινη
 - 5 στην άσπρη

Μην ξεχάσετε!

- Να παροτρύνετε τους συμμετέχοντες να κρατήσουν σημειώσεις στο ταξιδιωτικό τους ημερολόγιο με όσα θα ήθελαν να θυμούνται από αυτό το δωμάτιο.
- Να καταγράψουν στο ταξιδιωτικό τους ημερολόγιο την ταυτότητα των ενοίκων του συγκεκριμένου δωματίου.

1946

1947

1949-1967

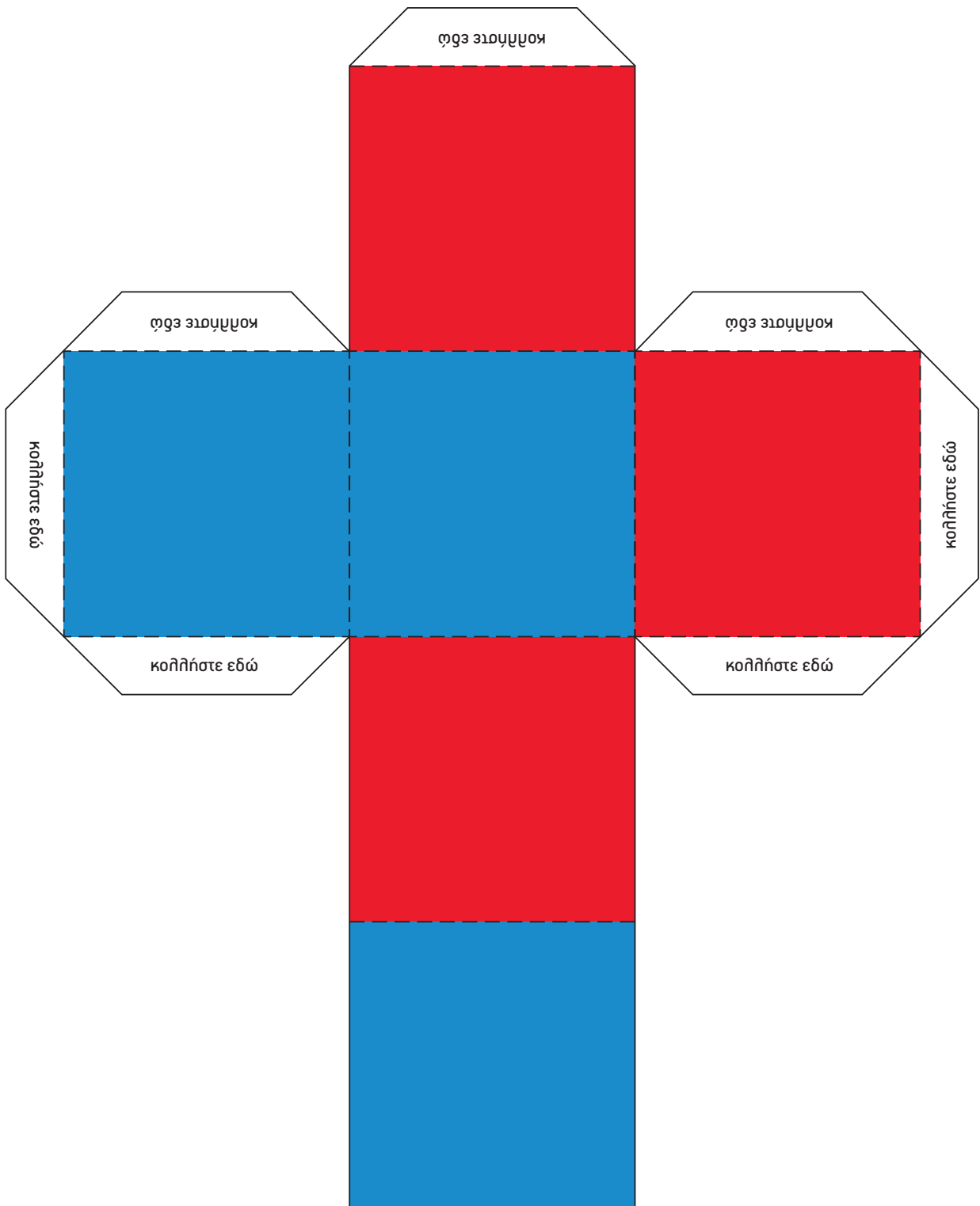

2012

{ παράρτημα 1 } χώρες

{ παράρτημα 2 } **ζάρι**

- Όπου βλέπετε ενιαία γραμμή, κόβετε με το ψαλίδι σας.
- - - Όπου βλέπετε διακεκομμένη γραμμή, διπλώνετε το χαρτί.
- Αφού κόψετε και διπλώσετε, κολληήστε τις πλευρές και το ζάρι σας είναι έτοιμο!

{ παράρτημα 3 } **κάρτες** Φωτοτυπήστε τις κάρτες και από τις δύο πλευρές. Κόψτε στις διακεκομμένες γραμμές.

1.

Μετά τη Συμφωνία του Όσλο, μπορείς να δημιουργήσεις διοικητική Αρχή στα εδάφη σου.

Προχώρα 2 τετράγωνα μπροστά.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αν έχεις μπλε διαβατήριο, αυτό δεν σε αφορά γιατί ζεις στο αναγνωρισμένο Κράτος σου.

Προχώρα 1 τετράγωνο μπροστά.

2.

Με στρατιωτικό νόμο της μπλε ομάδας καταδικάστηκες σε 3 μήνες φυλάκιση!

Ένας από την ομάδα σου, πηγαίνει τώρα σ' ένα μαύρο τετράγωνο κράτησης (check point). Φρουρείται εκεί για 3 γύρους. Οι υπόλοιποι της ομάδας σου στον επόμενο γύρο συνεχίζουν κανονικά και ενώνεσαι μαζί τους στον 4^ο γύρο.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αν έχεις μπλε διαβατήριο, είσαι ένας από αυτούς που έβγαλαν τον νόμο. Προχώρα 1 τετράγωνο μπροστά.

3.

Η οργάνωση B'Tselem καθώς και μεμονωμένοι άνθρωποι της Μπλε ομάδας σε υποστηρίζουν.

Προχώρα 3 τετράγωνα μπροστά.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αν έχεις μπλε διαβατήριο, χάνεις λίγο από τη δύναμή σου.

Πήγαινε πίσω 2 τετράγωνα.

4.

Με απόφαση της Μπλε ομάδας από σήμερα δεν μπορείς να περπατήσεις στο δρόμο που περνά μπροστά από το σπίτι σου!

Για να συνεχίσεις, θα πρέπει να πηδήξεις πάνω από τα 4 επόμενα τετράγωνα και να προσγειωθείς στο πέμπτο. Όποιος από εσάς δεν τα καταφέρει πηγαίνει σ' ένα μαύρο τετράγωνο κράτησης (check point) και περιμένει τον επόμενο γύρο.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αν έχεις μπλε διαβατήριο, ο δρόμος είναι ανοιχτός για σένα. Προχώρα 2 τετράγωνα μπροστά.

5.

137 (από τις 193) χώρες του ΟΗΕ αναγνωρίζουν τη χώρα σου ως Κράτος.

Προχώρα 2 τετράγωνα μπροστά.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αν έχεις μπλε διαβατήριο, η χώρα σου είναι αναγνωρισμένο Κράτος από το 1948.

Προχώρα 1 τετράγωνο μπροστά.

6.

Για να συνεχίσεις, θα πρέπει να περάσεις από έλεγχο. Ένας από σας πηγαίνει σε 1 μαύρο τετράγωνο κράτησης (check point) και φρουρείται εκεί για 2 γύρους. Οι υπόλοιποι συνεχίζουν κανονικά τους επόμενους γύρους.

Ενώνεσαι με τους υπόλοιπους στον 3^ο γύρο.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αν έχεις μπλε διαβατήριο, δεν υπάρχει έλεγχος για σένα. Προχώρα 2 τετράγωνα μπροστά

7.

Η Άδεια Κατασκευής για το σπίτι σου δεν εγκρίθηκε ούτε φέτος. Το σπίτι σου κατεδαφίζεται αυτή τη στιγμή.

Αντιδράς, γι' αυτό σε φυλακίζουν σε μαύρο τετράγωνο κράτησης (check point) για 3 γύρους. Οι υπόλοιποι της ομάδας σου συνεχίζουν κανονικά τους επόμενους γύρους. Ενώνεσαι μαζί τους μόνο όταν το αποφασίσουν οι φρουροί σου...

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αν έχεις μπλε διαβατήριο, το σπίτι σου δεν κινδυνεύει. Προχώρα 2 τετράγωνα μπροστά.

8.

Θα πρέπει να εγκαταλείψεις το σπίτι σου. Στην περιοχή που μένεις θα εγκατασταθούν τώρα έποικοι.

Πήγαινε 1 τετράγωνο πίσω.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αν έχεις μπλε διαβατήριο, έχεις δικαίωμα να εγκατασταθείς στον εποίκισμό.
Προχώρα 2 τετράγωνα μπροστά

1.

Έχεις τον έλεγχο του συστήματος υδροδότησης της περιοχής. Έτσι εξασφαλίζεις νερό για τον εποικισμό που μένεις. Στην περιοχή εκτός εποικισμού πουλάς το νερό 400% πιο ακριβά.

Προχώρα 3 τετράγωνα μπροστά.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αν έχεις κόκκινο διαβατήριο, ζεις σε περιοχή εποικισμού. Δεν έχεις να πληρώσεις το νερό και δεν μπορείς να κάνεις τίποτα γι' αυτό. Χάνεις τη σειρά σου για 1 γύρο.

2.

Μόλις ολοκληρώθηκε το χτίσιμο του 125^{ου} εποικισμού στα εδάφη της κόκκινης ομάδας. Τώρα ζεις σ' αυτόν και μπορείς να απολαύσεις μια βουτιά στην ολοκαίνουργια πισίνα σου.

Προχώρα 2 τετράγωνα μπροστά.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αν έχεις κόκκινο διαβατήριο, έχασες λίγη ακόμα από τη γη σου. Πήγαινε πίσω 1 τετράγωνο.

3.

Παρόλο που το διεθνές δικαστήριο της Χάγης, έκρινε παράνομο το χτίσιμο του «προστατευτικού» τείχους, εσύ συνεχίζεις να χτίζεις, καταπατώντας τα εδάφη της κόκκινης ομάδας.

Προχώρα 2 τετράγωνα μπροστά.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αν έχεις μπλε διαβατήριο, το τείχος σου κόβει την πορεία σου. Πήγαινε πίσω 1 τετράγωνο.

4.

Πήγαινε να κάνεις έλεγχο σε όλα τα μαύρα τετράγωνα κράτησης (check points). Όποιον βρεις με κόκκινο διαβατήριο, στείλε τον στην αφετηρία.

Προχώρα 1 τετράγωνο μπροστά.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αν έχεις μπλε διαβατήριο, ένας από σας πηγαίνει σ' ένα οποιοδήποτε μαύρο τετράγωνο κράτησης και περιμένει εκεί φρουρούμενος μέχρι τον επόμενο γύρο, όπου θα ενωθεί με τους υπόλοιπους της ομάδας του.

5.

Έχεις καταπατήσει το Άρθρο 49 της Τέταρτης Συνθήκης της Γενεύης, σύμφωνα με το οποίο είναι παράνομο να χτίζεις εποικισμούς στα εδάφη της κόκκινης ομάδας.

Παρόλα αυτά προχώρα 2 τετράγωνα μπροστά.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αν έχεις μπλε διαβατήριο, έχεις μια μικρή νίκη μέσα από αυτό το ψήφισμα. Προχώρα 1 τετράγωνο μπροστά.

6.

Έχεις παραβιάσει το Διεθνές Δίκαιο, δημιουργώντας 100 "φυλάκια" (check points) που διοικούν άνθρωποι της ομάδας σου.

Παρόλα αυτά προχώρα 2 τετράγωνα μπροστά.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αν έχεις κόκκινο διαβατήριο, έχεις τουλάχιστον κατοχυρωθεί από το Διεθνές Δίκαιο. Προχώρα 2 τετράγωνα μπροστά. Οστόσο, ένας από σας οδηγείται σ' ένα μαύρο τετράγωνο κράτησης (check point). Παραμένει φρουρούμενος για τους 2 επόμενους γύρους. Στον 3^ο γύρο ενώνεται με τους υπόλοιπους της ομάδας.

7.

Τοποθέτησε άλλα 2 μαύρα τετράγωνα κράτησης (check points) σε οποιοδήποτε σημείο της διαδρομής θέλεις.

Έπειτα προχώρα 1 τετράγωνο μπροστά.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αν έχεις κόκκινο διαβατήριο, πήγαινε στο πρώτο μαύρο τετράγωνο κράτησης (check point) που θα δεις μπροστά σου. Περίμενε εκεί να περάσεις ενδεδειχτή έλεγχο. Παραμένεις εκεί για 1 γύρο. Έπειτα ενώνεσαι με τους υπόλοιπους της ομάδας σου.

8.

Η Συμφωνία του Όσλο οδηγεί στον σχηματισμό και τη διοικητική αναγνώριση του Κράτους της κόκκινης ομάδας.

Παραμένεις στη θέση σου μέχρι τον επόμενο γύρο.

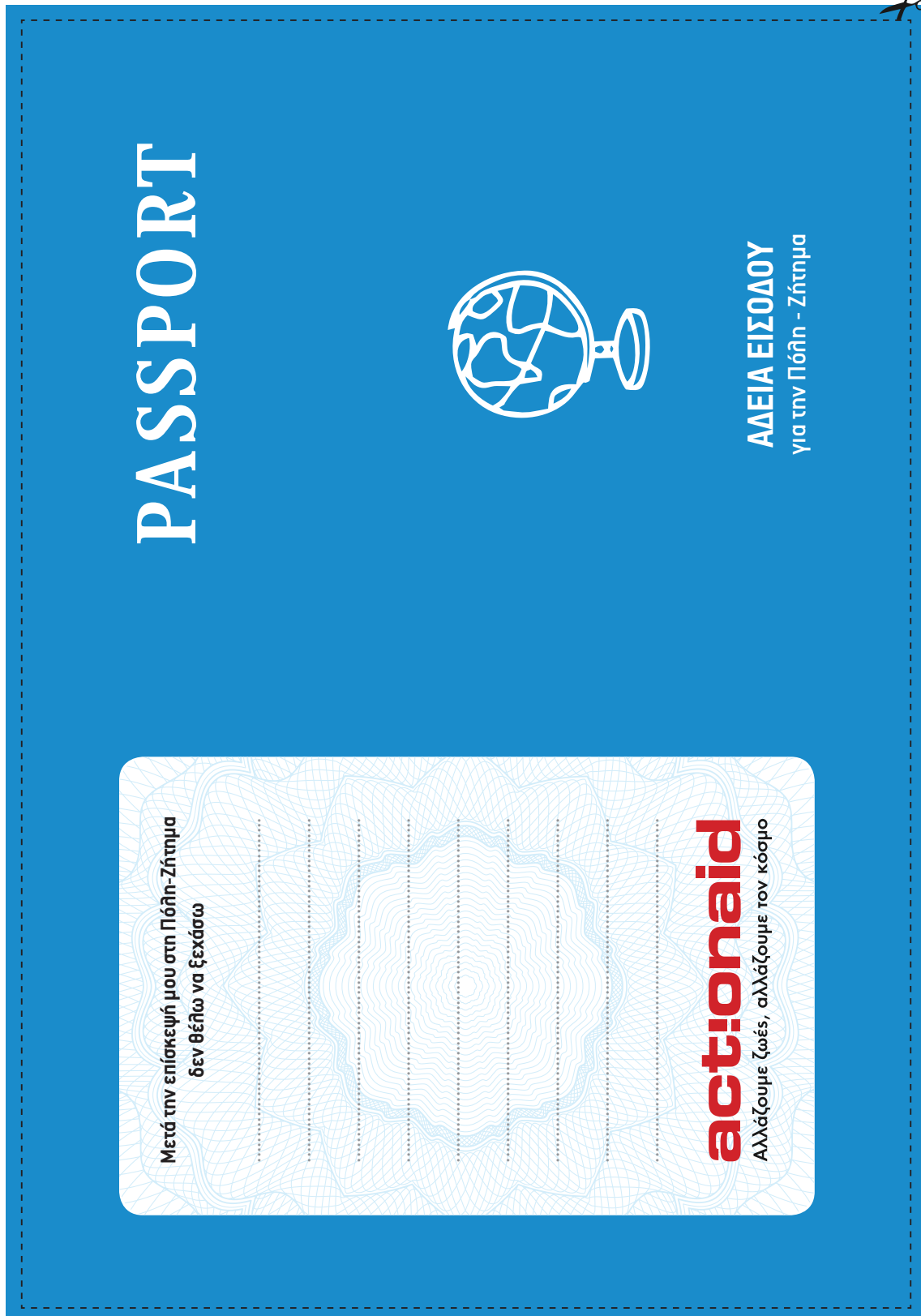
ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αν έχεις κόκκινο διαβατήριο, είχες μια μικρή αναγνώριση, προχώρα 2 τετράγωνα μπροστά.

{ παράρτημα 4 } **διαβατήρια**

Φωτοτυπήστε τα αρχεία και από τις δύο πλευρές.

Κόψτε στις διακεκομμένες γραμμές. Διπλώστε τα διαβατήρια στη μέση.

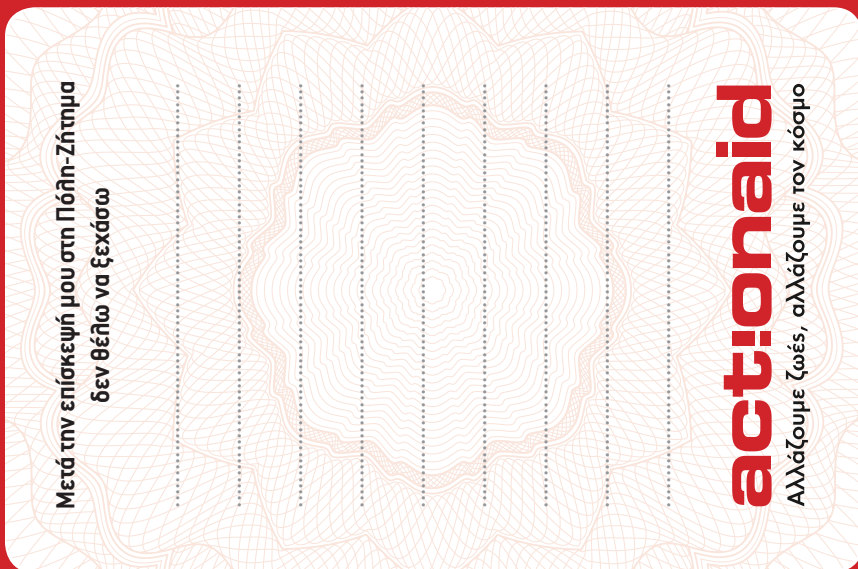
Γεννήθηκες την δεκαετία του '90.
Μένεις στην περιοχή από το 2012.
Απολαμβάνεις μια άνετη ζωή,
κάνεις όνειρα για το μέλλον και
δεν φοβάσαι να τα κυνηγήσεις.

PASSPORT

ΑΔΕΙΑ ΕΙΣΟΔΟΥ
για την Πόλη - Ζήτημα

Γεννήθηκες την δεκαετία του '90 στο
διπλανό χωριό. Τώρα αναγκαστικά
μένεις στην Πόλη-Ζήτημα.

Αποτελούσες μέλος μιας πολυμελούς
οικογένειας. Τώρα ζεις με τον αδερφό
σου και την μητέρα σου. Κάνεις όνειρα
για το μέλλον αλλά...

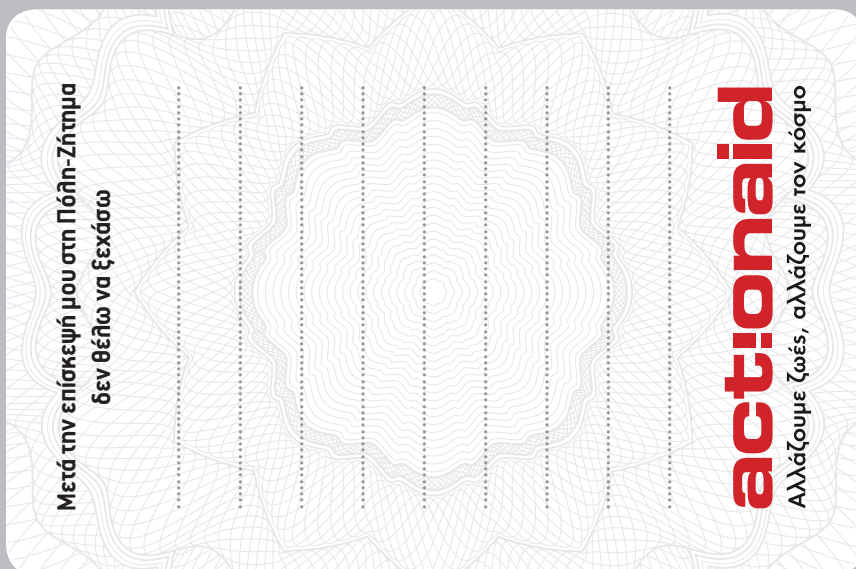

ΚΟΚΚΙΝΗ ΟΜΑΔΑ
ACTION AID

PASSPORT

ΑΔΕΙΑ ΕΙΣΟΔΟΥ
για την Πόλη - Ζήτημα

Γενήθηκες τη δεκαετία του '90 και βρισκεσαι στην υπηρεσία μιας κρατικής στρατιωτικής αρχής της χώρας σου. Κυκλοφορείς πάντα οπλισμένος και εν ώρα υπηρεσίας φοράς στρατιωτική στολή.

Δουλειά σου είναι να επέλχεις και να φρουρείς μαζί με έναν ακόμα συνάδελφό σου, τους ανθρώπους της κόκκινης ομάδας, οι οποίοι έρχονται ως κρατούμενοι στα μαύρα τετράγωνα. Δεν τους αφήνεις να κουνηθούν και ό,τι κι αν σου πουν, απαντάς: «Για λόγους ασφαλείας».

Τους αφήνεις να φύγουν μόνο όταν υπάρξει οδηγία. Έχεις το δικαίωμα οποιαδήποτε στιγμή μέσα στο παιχνίδι να κάνεις Έλεγχο Διαβατηριών στους παίκτες της κόκκινης ομάδας, χωρίς σχετική οδηγία.

Αντίθετα, προστατεύεις τους ανθρώπους της μπλε ομάδας.

ΔΕΝ
ΧΡΕΙΑΖΕΣΑΙ
ΑΔΕΙΑ
ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ

Κινείσαι μέσα
στην πόλη

μωβ πόρτα

”

Ξεκλειδώνετε την πόρτα και βρίσκεστε σ' ένα μεγάλο, φωτεινό σαλόνι ενός σπιτιού. Ακριβώς απέναντί σας μια μεγάλη μπαλκονόπορτα ανοιχτή σας φέρνει την αύρα του θαλασσινού αέρα. Σχεδόν όλο το δωμάτιο λαμπυρίζει, αποτέλεσμα του φωτεινού ήλιου, σκέφτεστε αρχικά. Μόνο που με μια προσεκτικότερη ματιά, παρατηρείτε ότι όλο το δωμάτιο είναι στολισμένο με μικρά και μεγάλα διαμάντια. Μα πού βρίσκεστε; Στρέφετε το βλέμμα σας στην εσωτερική πλευρά της πόρτας και διαβάζετε την επιγραφή «Οικία Cecil Rhoders».

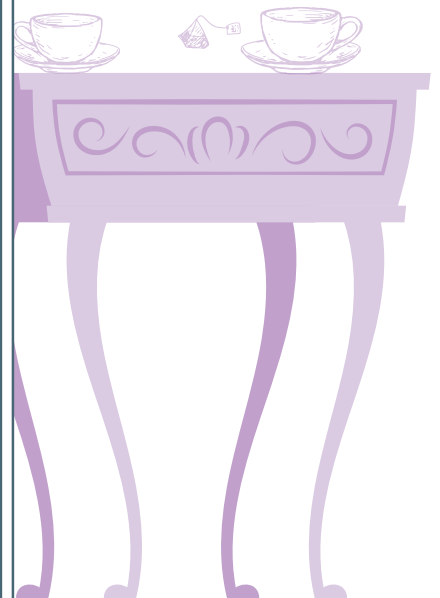
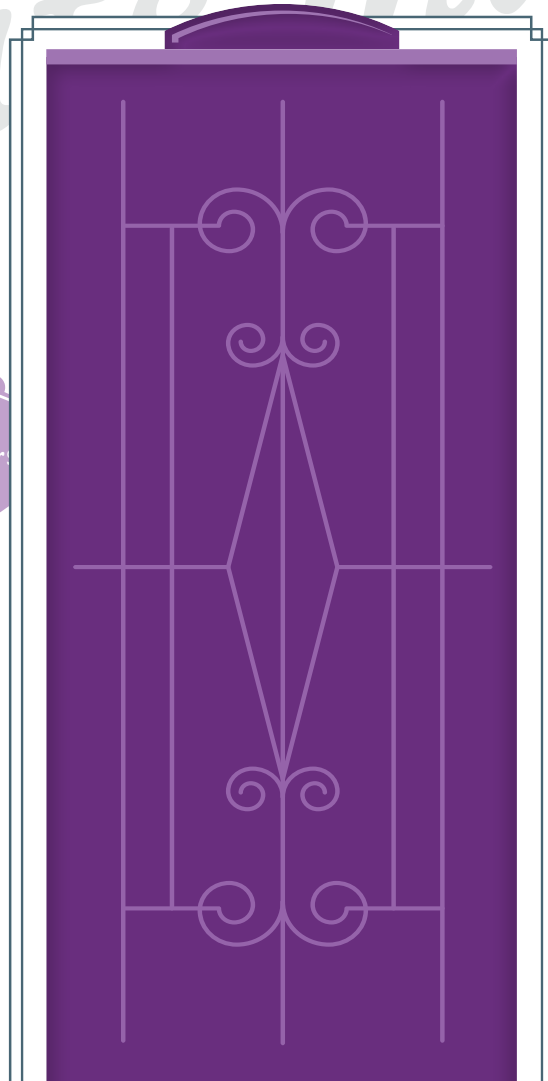
Προχωρείτε στο εσωτερικό του σαλονιού και σας γίνεται φανερό ότι 2 άνθρωποι, πριν από λίγο, έπιναν τσάι. Πάνω στο τραπέζι βρίσκεται ένα ποίημα γραμμένο στα αγγλικά με τίτλο «The burden of the white man» με υπογραφή Rudyard Kipling. Πού, αλήθεια, βρίσκεστε; Και ποιοι έπιναν πριν από λίγο τσάι; Προσπαθήστε να το ανακαλύψετε.

“

{ αφήγηση }

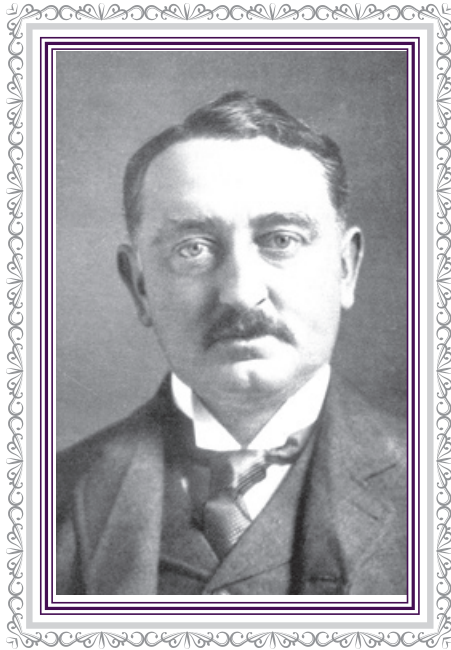
The burden of
the white man

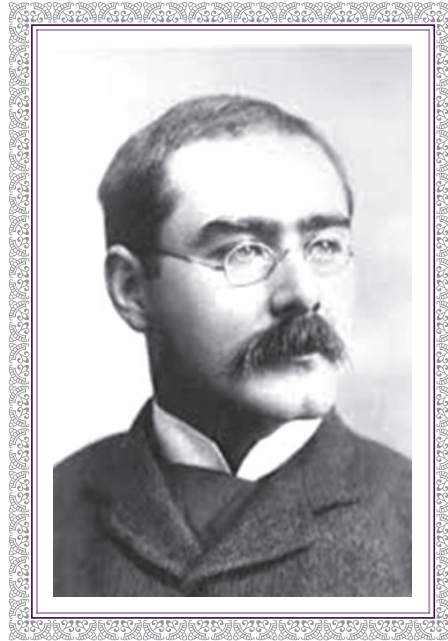
Προτεινόμενες δραστηριότητες για το δωμάτιο

Τσάι στο σαλόνι

- Παροτρύνετε τους συμμετέχοντες να κάνουν μια έρευνα στο διαδίκτυο και σε άλλες πηγές για να ανακαλύψουν ποιοι είναι οι Cecil Rhoders και Rudyard Kipling και ποια ήταν η σχέση τους.

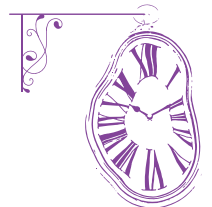

Cecil Rhoders (el.wikipedia.org)

Rudyard Kipling (el.wikipedia.org)

- Έπειτα, αναστοχαστείτε όλοι μαζί ενδεικτικά: Ποιες ομοιότητες και ποιες διαφορές εντοπίζετε στις ζωές των δύο προσώπων; Ποια πιστεύετε ότι ήταν τα κίνητρά τους για τις επιλογές που έκαναν στη ζωή τους, λαμβάνοντας υπόψη το ιστορικό πλαίσιο της εποχής;
- Συνεχίστε περαιτέρω την έρευνα για το ιστορικό πλαίσιο της εποχής και εντοπίστε τις μεγάλες μετακινήσεις των πληθυσμών. Από πού και προς τα πού κινήθηκαν και για ποιους λόγους; Έπειτα σχολιάστε ό, τι σας έκανε εντύπωση.

Μην ξεχάσετε!

- Να παροτρύνετε τους συμμετέχοντες να κρατήσουν σημειώσεις στο ταξιδιωτικό τους ημερολόγιο με όσα θα ήθελαν να θυμούνται από αυτό το δωμάτιο.
- Να καταγράψουν στο ταξιδιωτικό τους ημερολόγιο την ταυτότητα των ενοίκων του συγκεκριμένου δωματίου.

μπλε πόρτα

”

Ξεκλειδώνετε την πόρτα και βρίσκεστε στον... δρόμο!

Σ' έναν δρόμο μεγάλου ευρωπαϊκού αστικού κέντρου. Κανονικά θα έπρεπε να υπάρχει πολυκοσμία εδώ, ωστόσο, τι παράδοξο! Ο δρόμος είναι άδειος, το ίδιο και η στάση λεωφορείου μπροστά σας. Άδεια...; Κι όμως, όλα, το φθαρμένο παγκάκι της στάσης, το χιλιοπατημένο πεζοδρόμιο, μαρτυρούν ότι σε αυτή τη στάση έχουν διασταυρωθεί χιλιάδες άνθρωποι, ο καθένας για να ακολουθήσει τη δική του διαδρομή. Πάνω στο παγκάκι της στάσης υπάρχει ένας κωδικός QR code, βγάξετε το κινητό σας και σκανάρετε το σχετικό τετράγωνο. Αρχίζει να παίζει ένα βίντεο...

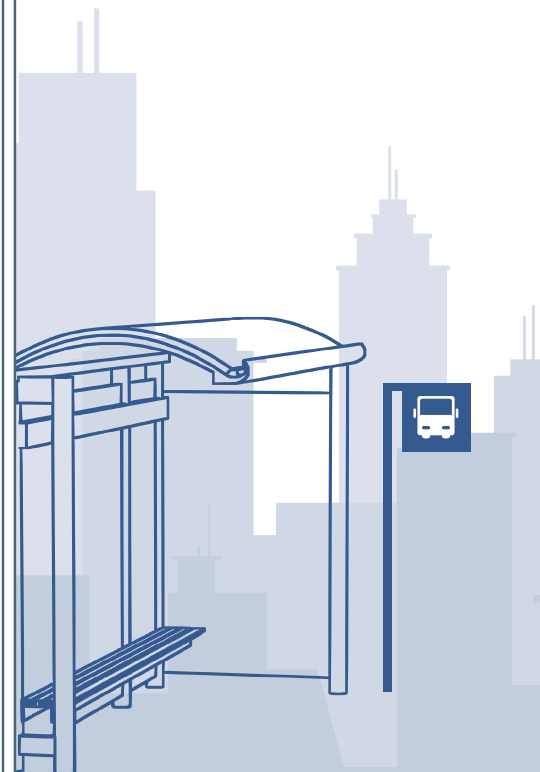
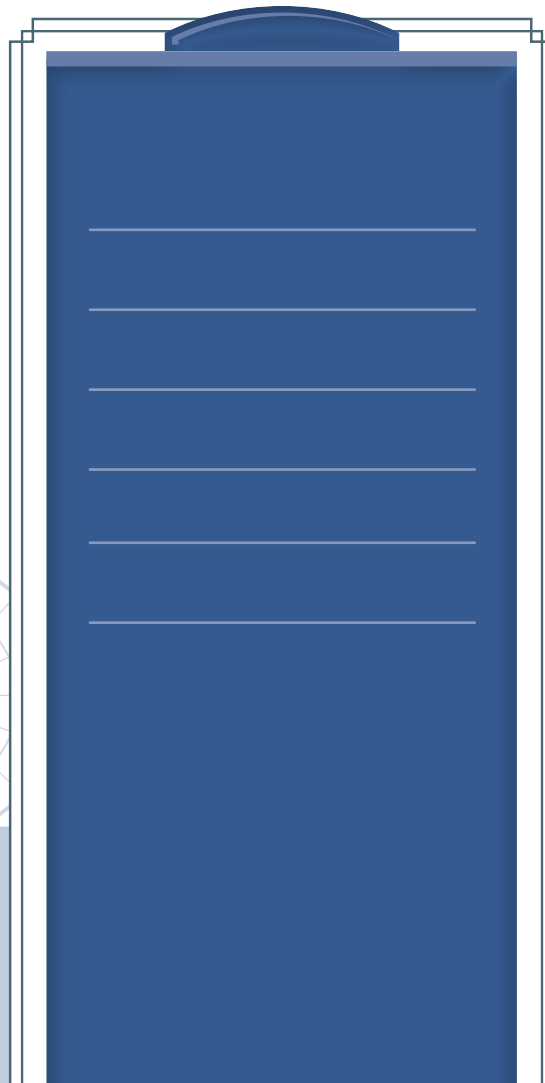
“

{ αφήγηση }

Για το βίντεο «Κοινωνικό Πείραμα της ActionAid», επισκεφτείτε επίσης:
[http://www.actionaid.gr/enhmerwsou/vinteo/ratsistiki-epithesi-se-stasi-leoforeiou-\(koinoniko-peirama\)/#video](http://www.actionaid.gr/enhmerwsou/vinteo/ratsistiki-epithesi-se-stasi-leoforeiou-(koinoniko-peirama)/#video)

Ενδεικτική βιβλιογραφία για το Μπανγκλαντές:

<http://redpointongreen.com/> <http://www.actionaid.gr/i-drasi-mas/mpangklantes/>

Προτεινόμενες δραστηριότητες για το δωμάτιο

Στάση λεωφορείου

- Παρακολουθήστε με τους συμμετέχοντες το video. Παγώστε το στο 4:47 λεπτό, όπου εμφανίζονται τα στατιστικά του πειράματος. Επισημάνετε στους συμμετέχοντες ότι στο video (βλ. link στην διπλανή σελίδα) είδατε περίπου 13 αντιδράσεις ανθρώπων απέναντι στο ζήτημα του ρατσισμού προς έναν μετανάστη. Δεν προβάλλονται τουλάχιστον άλλες 7 αντιδράσεις, μία εκ των οποίων είναι αυτή που την ίδια στιγμή συνυπάρχουν και οι δύο αντιδράσεις (υπέρ / κατά του θύτη και του θύματος).
- Χωρίστε την ομάδα σε μικρότερες των 4 ατόμων. Εξηγήστε ότι κάθε ομάδα θα έχει λίγο χρόνο να προετοιμάσει μια μικρή σκηνή στη στάση λεωφορείου και με τις δύο αντιδράσεις. Ένας από κάθε 4άδα θα παίξει τον ρόλο του θύματος, ένας θα παίξει τον ρόλο του θύτη και οι υπόλοιποι 2 θα μοιραστούν τους ρόλους ως εξής: 1 υπέρ του θύματος και 1 υπέρ του θύτη. Δώστε στις ομάδες χρόνο για να προετοιμαστούν.
- Ζητήστε από κάθε ομάδα να πάρει μια θέση στον χώρο. Εξηγήστε ότι με το σύνθημά σας, π.χ. ένα παλαμάκι, ξεκινούν όλες οι ομάδες να παίζουν την σκηνή τους ταυτόχρονα. Αφήστε λίγο ώρα για να εξελιχθούν οι διάλογοι και δώστε ένα σύνθημα (π.χ. παλαμάκι), για να παγώσει η δράση απότομα. Ακουμπήστε ένα μέλος από μία τετράδα και ζητήστε από τη συγκεκριμένη ομάδα να συνεχίσει τη σκηνή από εκεί που την παγώσατε. Δώστε λίγο χρόνο να εξελιχθεί η σκηνή και παγώστε την ξανά. Συνεχίστε με την ίδια λογική και στις υπόλοιπες τετράδες.
- Έπειτα, ζητήστε από τους συμμετέχοντες να αναλογιστούν όλες τις αντιδράσεις και τα επιχειρήματα που παρουσιάστηκαν, χωρίς να πουν τίποτα. Διαλέξτε τυχαία μια 4άδα και ορίστε την ως «μεγάλη σκηνή».
- Εξηγήστε ότι όλες οι υπόλοιπες τετράδες, οι «μικρές» σκηνές, θα ενσωματώνονται διαδοχικά στη μεγάλη. Με το σύνθημά σας ένας ρόλος κάθε φορά (όποιος επιθυμεί) από οποιαδήποτε 4άδα θα μπαίνει στη μεγάλη σκηνή, συνεχίζοντας να παίζει τον ρόλο που είχε στην μικρή 4άδα κανονικά.
- Αφήστε λίγο λεπτά να εξελιχθεί η δράση στη μεγάλη σκηνή και μετά παγώστε την με ένα παλαμάκι. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες, χωρίς να αλληλάξουν θέση, να παρατηρήσουν τις στάσεις σώματος των υπολοίπων και ρωτήστε τους ενδεικτικά: Άλλαξαν κάποιοι ήρωες στάσεις; Ποιες στάσεις ηρώων άλλαξαν; Υπήρξαν ήρωες που στη μεγάλη σκηνή εμφανίστηκαν πιο ενδυναμωμένοι (π.χ. μίλησαν περισσότερο, είχαν πιο πολύ θάρρος κ.τ.λ.); Τι πιστεύετε ότι ήταν αυτό που άλλαξε τις στάσεις των ηρώων; Τι μπορεί να σημαίνει αυτό για την πραγματική ζωή;
- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να χαλαρώσουν και εξηγήστε ότι ο άνθρωπος που ενσάρκωνε τον μετανάστη είναι από το Μπανγκλαντές και ήρθε στην χώρα μας ως μετανάστης. Αναστοχαστείτε έπειτα όλοι μαζί ενδεικτικά: Ποια πιστεύετε ότι είναι η δική του ιστορία, η δική του διαδρομή; Από πού ξεκίνησε; Για ποιους λόγους έφυγε από τον τόπο που γεννήθηκε; Πώς έφτασε μέχρι εδώ;

Ιδέες που προέκυψαν κατά την πιλοτική εφαρμογή με εφήβους:

- Κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας των ομάδων για τις μικρές σκηνές, δώστε στις ομάδες παραδείγματα ή ωθήστε τις σε μια έρευνα για τη διαφορά π.χ. μεταξύ ρατσιστικού και ξενοφοβικού λόγου και γενικότερα παροτρύνετε τους συμμετέχοντες να ερευνήσουν μια ευρεία γκάμα επιχειρημάτων και στάσεων απέναντι στο ζήτημα.

Πειραματιστείτε!

- Δημιουργήστε το δικό σας κοινωνικό πείραμα στο σχολείο. Διαλέξτε ένα ζήτημα που αφορά όλους σας, δημιουργήστε τους σχετικούς ρόλους και ξεκινήστε τη δράση! Ορίστε παρατηρητές που θα καταγράφουν διακριτικά σε συγκεκριμένες ώρες όσα εκτυλίσσονται. Μόνο αφού συμβουλευτείτε τον νόμο περί προστασίας προσωπικών δεδομένων, καταγράψτε τη δράση διακριτικά με κάμερα. Με το που τελειώσετε το πείραμα, παρουσιάστε τα αποτελέσματα σε μια εκδήλωση για όλους τους μαθητές του σχολείου σας. Έπειτα συζητήστε με σκοπό να μοιραστείτε απόψεις και ιδέες πάνω στο συγκεκριμένο ζήτημα και να αναζητήσετε λύσεις.

Μην ξεχάσετε!

- Να παροτρύνετε τους συμμετέχοντες να κρατήσουν σημειώσεις στο ταξιδιωτικό τους ημερολόγιο με όσα θα ήθελαν να θυμούνται από αυτό το δωμάτιο.
- Να καταγράψουν στο ταξιδιωτικό τους ημερολόγιο την ταυτότητα των ενόικων του συγκεκριμένου δωματίου.

πράσινη πόρτα

”

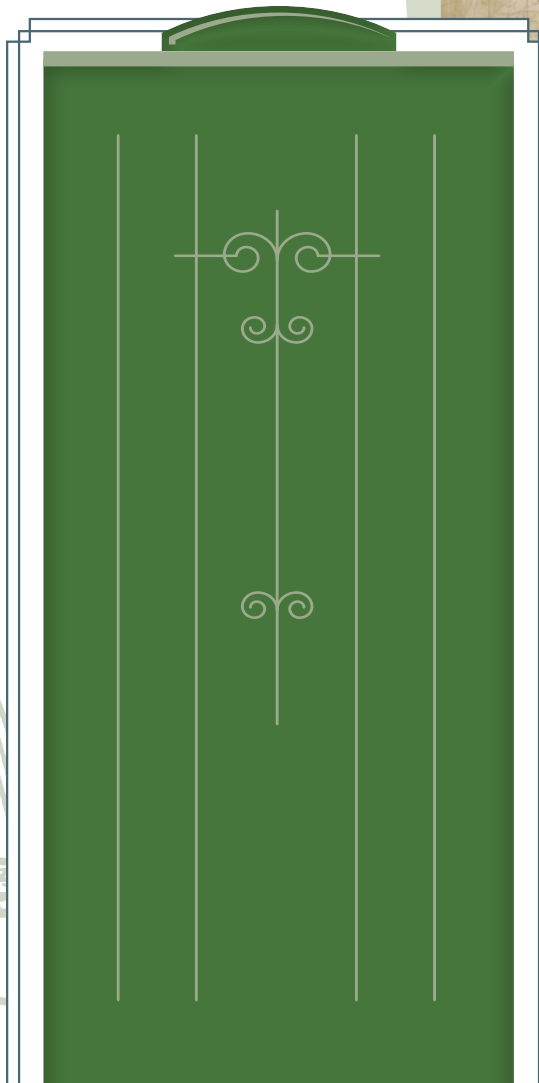
Ξεκλειδώνετε την πόρτα. Το μισοσκόταδο σας εμποδίζει να δείτε τι ακριβώς υπάρχει σε αυτό το δωμάτιο. Ωστόσο, αρχίζετε να διακρίνετε ένα λιτό γραφείο με μια σκισμένη, ψάθινη καρέκλα μπροστά του. Κάνετε το πρώτο σας βήμα μέσα στο δωμάτιο και αμέσως συνειδητοποιείτε ότι στο πάτωμα υπάρχουν ένα σωρό πεταμένες σελίδες. Σκύβετε και παίρνετε μία από αυτές.

Αμέσως μια μυρωδιά καμένου σας έρχεται στη μύτη. Τα μάτια σας, που τώρα αρχίζουν να συνηθίζουν το σκοτάδι, εντοπίζουν στον τοίχο κολλημένο έναν χάρτη της Ελλάδας. Ποιος να ήταν ο ένοικος αυτού του δωματίου; Ποια η μικρή του ιστορία; Ξεκινήστε ερευνώντας τα στοιχεία.

“

{ αφήγηση }

Προτεινόμενες δραστηριότητες για το δωμάτιο

(Η σειρά με την οποία παρατίθενται οι παρακάτω δραστηριότητες είναι ενδεικτική. Μπορείτε να ξεκινήσετε με όποια θέλετε, με αρχικό στόχο να βρείτε τον ένοικο του δωματίου. Ακόμα και αν τον ανακαλύψετε από την πρώτη δραστηριότητα, συνεχίστε και με τις υπόλοιπες για να προσεγγίσετε και τους υπόλοιπους στόχους και τις θεματικές της συγκεκριμένης πόρτας)

Χειρόγραφα στο γραφείο

- Φωτοτυπήστε τα χειρόγραφα του γραφείου στο Παράρτημα 1, (αποσπάσματα από τα «Ημερολόγια Εξορίας Ι» του Γιάννη Ρίτσου). Κόψτε όπου δείχνει το ψαλίδι και διπλώστε το κάθε ένα από αυτά σε μικρότερα χαρτάκια.
- Έπειτα ετοιμάστε τόσα χαρτάκια, όσα και ο αριθμός των συμμετεχόντων. Σε ένα χαρτάκι γράψτε ένα Π (Ποιητής), στο 1/5 των χαρτιών γράψτε ένα Δ (δεσμοφύλακας) και τα υπόλοιπα χαρτάκια αφήστε τα κενά. Π.χ. αν πρόκειται για 25 άτομα, τα 5 χαρτάκια θα γράφουν Δ (Δεσμοφύλακας), το 1 θα γράφει Π (Ποιητής) και τα υπόλοιπα θα είναι κενά. Στη συνέχεια, διπλώστε τα χαρτάκια, ώστε να μη φαίνεται τι γράφει το καθένα.
- Εξηγήστε στους συμμετέχοντες τους κανόνες του παιχνιδιού: Κάθε παίκτης θα διαλέξει ένα χαρτάκι, θα το διαβάσει μυστικά και θα το κρατήσει, επάνω του χωρίς να το δείξει σε κανέναν. Πείτε τους ότι κάποια χαρτάκια δεν γράφουν τίποτα επίτηδες.
- Αφού διαλέξουν και «διαβάσουν» όλοι τα χαρτάκια τους, ζητήστε να κλείσουν όλοι τα ματιά τους. Πιθανόν να υπάρχει απορία από τους παίκτες για τα κενά χαρτιά, εξηγήστε ότι θα δοθούν οδηγίες αργότερα. Εισάγετε έπειτα τους παίκτες στο εξής σενάριο:

«Είστε κλεισμένοι σε μια φυλακή λόγω των ιδεών σας. Ανάμεσά σας υπάρχουν αρκετοί Δεσμοφύλακες, όσοι δηλαδή είχαν Δ στο χαρτί τους. Παρακαλώ, ανοίξτε όλοι τα μάτια σας. Τώρα μόνο οι Δεσμοφύλακες να σηκώσουν τα χέρια τους. Ξέρετε, λοιπόν, όλοι ποιοι είναι οι δεσμοφύλακές σας. Κλείστε ξανά όλοι τα μάτια σας. Ανάμεσα στους κρατούμενους, υπάρχει και ένας Ποιητής, αυτός που στο χαρτάκι του ήταν γραμμένο το γράμμα Π. Οι Δεσμοφύλακες παραμένουν με τα μάτια κλειστά και μόνο ο ποιητής σηκώνει το χέρι του και ανοίγει τα μάτια του. Τώρα μόνο οι υπόλοιποι κρατούμενοι, όσοι δηλαδή διάλεξαν κενό χαρτάκι, ανοίγουν τα μάτια τους για να γνωρίσουν τον Ποιητή. Έχοντας, λοιπόν, ανοιχτά τα μάτια σας, ποιητής και κρατούμενοι, ορίστε τώρα με νοήματα ένα σημείο μέσα στον χώρο, όπου θα είναι ο χώρος Τ, δηλαδή το Τυπογραφείο και δείξτε τον μου. Ξανακλείστε όλοι τα μάτια σας. Ο Ποιητής γράφει μέσα από την φυλακή ποιήματα, τα οποία οι Δεσμοφύλακες, αν τα βρουν, όχι μόνο θα τα κατασχέσουν, αλλά και όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υπόθεση θα βασανιστούν στην απομόνωση χωρίς όρια. Μόνο όταν τα ποιήματα θα φτάσουν στη θέση Τ (τυπογραφείο) θα είναι όλοι ασφαλείς: ποιήματα, ποιητής και κρατούμενοι. Στόχος σας, λοιπόν, κρατούμενοι και ποιητή, είναι να κινηθείτε μέσα στον χώρο και σε συνεργασία μεταξύ σας και διακριτικά να φυγαδεύσετε τα 3 ποιήματα στο Τυπογραφείο, χωρίς να σας αντιληφθούν οι Δεσμοφύλακες. Δικός σας στόχος πάλι, Δεσμοφύλακες, είναι να παρακολουθείτε και να συλλογιστείτε όσους κατέχουν ή μεταφέρουν ποιήματα. Δεσμοφύλακες, έχετε δικαίωμα να συλλάβετε: όποιον δείτε να κρατά ποίημα και όποιους δείτε να δίνουν ο ένας στο άλλον ποίημα. Φυσικά τους στέλνετε κατευθείαν στην απομόνωση (βγαίνουν εκτός παιχνιδιού)... και κανείς δεν ξέρει τι θα συμβεί... Δεν έχετε δικαίωμα να κάνετε σωματικό έλεγχο. Διευκρινίζω ότι μόνο όσοι κρατούμενοι θέλουν, βοηθούν - συνεργάζονται με τον ποιητή.

Παραμείνετε για λίγο ακόμα με κλειστά μάτια. Δίνω αυτή τη στιγμή στον ποιητή το 1ο ποίημα (πλησιάζετε τον Ποιητή και δώστε του, χωρίς να μιλάτε, το 1ο ποίημα). Κάθε φορά που ένα ποίημα θα φτάνει στο Τυπογραφείο, εγώ θα το βλέπω, μια και ξέρω πού είναι η θέση Τ. Τότε θα χτυπάω παλαμάκι, το παιχνίδι θα σταματάει και όλοι θα κλείνετε τα μάτια σας. Ο ποιητής θα ανοίγει τα μάτια του και θα του δίνω το επόμενο ποίημα και η διαδικασία θα συνεχιστεί μέχρι και τα 3 ποιήματα να φτάσουν στο Τυπογραφείο, αν φτάσουν...»

- Αναστοχαστείτε έπειτα όλοι μαζί ενδεικτικά: Ποιοι και γιατί επιλέξατε να βοηθήσετε τον ποιητή; Πώς νιώσατε μέσα στους ρόλους που παίξατε; Το παιχνίδι που παίξατε προσομοιάζει σε πραγματικά γεγονότα και καταστάσεις της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Ποια σας θυμίζουν; Ανακαλύψατε ποιος είναι ο εξόριστος ποιητής; Ποιοι άλλοι εξορίστηκαν μέσα στα χρόνια της νεότερης ιστορίας; Εσείς έχετε νιώσει πότε «διωγμένοι» μέσα στην ίδια σας την πατρίδα; Για ποιο λόγο;

Και κάτι που μπορεί να μην το ήξερες!

Το παραπάνω παιχνίδι βασίζεται σε πραγματικά γεγονότα. Τον Μάιο του 1949 ο ποιητής Γιάννης Ρίτσος μεταφέρεται στη Μακρόνησο. Ανάμεσα στους συνεξοριστούς του είναι και οι Λειβαδίτης, Δεσποτόπουλος, Κατράκης, Καρούσος. Σύντροφοί του, και κυρίως ο Μάνος Κατράκης, θάβουν τα χειρόγραφα αυτής της περιόδου και καταφέρνουν έτσι να τα περισώσουν. Ο Μάνος Κατράκης τα παραδίδει αργότερα στον συγγραφέα, ενώ εκείνος τα θεωρούσε χαμένα.

Πηγή: http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C132/638/4102,18803/index_1_02.html

Χάρτης

- Σ' έναν χάρτη της Ελλάδας κυκλώστε με μαρκαδόρο τα νησιά: Λήμνος, Γυάρος, Μακρόνησος, Άγιος Ευστράτιος, Λέρος, Σάμος και εμφανίστε τον χάρτη στους συμμετέχοντες. Εξηγήστε ότι ο ένοικος του συγκεκριμένου δωματίου ταξίδεψε σε όλα αυτά τα νησιά. Δεν ήταν ταξιδιωτικός πράκτορας, ούτε παραθεριστής, ούτε καν ναυτικός. Ποιος μπορεί να είναι και γιατί πήγε σε όλα αυτά τα μέρη; Τι έχετε ακούσει για αυτά τα νησιά εκτός από την τουριστική τους κίνηση και τη φυσική τους ομορφιά;

Σημείωση: Σε αυτή τη δραστηριότητα και ειδικά αν δεν έχουν προηγηθεί οι άλλες δύο, είναι δύσκολο να καταλάβει κανείς ότι ο ένοικος αυτού του δωματίου είναι ο ποιητής Γ. Ρίτσος, ο οποίος ήταν εξόριστος σε όλα αυτά τα νησιά. Ωστόσο, ψάχνοντας για τα παραπάνω νησιά, ανακαλύπτει κανείς ότι ήταν τόποι εξορίας, οπότε μιλάμε για κάποιον πολιτικό εξόριστο. Με αυτό και μόνο το στοιχείο αξιοποιήστε την παρακάτω δραστηριότητα.

- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να ερευνήσουν ποια σχέση μπορεί να υπάρχει μεταξύ ενός πολιτικού εξόριστου ή πολιτικά διωκόμενου και ενός πρόσφυγα ή/και μετανάστη. Εκτυπώστε την Σύμβαση της Γενεύης για τους πρόσφυγες και μοιράστε την στην ομάδα για να την μελετήσουν. Μπορείτε να βρείτε τη σύμβαση και εδώ: <https://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/General/Geneva1951faq.pdf>
- Παροτρύνετε έπειτα τους συμμετέχοντες να χωριστούν σε δυάδες (ή μεγαλύτερες ομάδες) και να φτιάξουν φανταστικούς διαλόγους μεταξύ:
 - ενός πολιτικού εξόριστου και ενός σύγχρονου πρόσφυγα
 - ενός πολιτικού εξόριστου και ενός σύγχρονου μετανάστη
 και να παρουσιάσουν τους διαλόγους στην υπόλοιπη ομάδα

Προετοιμάζοντας τους διαλόγους, διερευνήστε αν υπάρχουν κοινοί τόποι των συνομιλητών στην συζήτησή τους, αν η ζωές τους έχουν ομοιότητες ή /και διαφορές κτλ.

Καμένες σελίδες στο πάτωμα

- Φωτοτυπήστε τις καμένες σελίδες του Παραρτήματος 2 και μοιράστε τις στους συμμετέχοντες.
- Ρίξτε μια γρήγορη ματιά στα κείμενα και οργανώστε ομάδες έρευνας προκειμένου να ανακαλύψετε: ποιος έγραψε τα ποιήματα, πότε, με ποια αφορμή, γιατί κάκκαν.
- Παρουσιάστε έπειτα τα συμπεράσματα της έρευνάς σας στην ολομέλεια.

Μην ξεχάσετε!

- Να παροτρύνετε τους συμμετέχοντες να κρατήσουν σημειώσεις στο ταξιδιωτικό τους ημερολόγιο με όσα θα ήθελαν να θυμούνται από αυτό το δωμάτιο.
- Να καταγράψουν στο ταξιδιωτικό τους ημερολόγιο την ταυτότητα των ενοίκων του συγκεκριμένου δωματίου.

{ παράρτημα 1 } χειρόγραφα στο γραφείο

1^ο απόσπασμα - ποίημα:

27 Οκτωβρίου 1948

Έδω ε' ἀγκάδια εἶναι πολλα
- ἀγκάδια, καθανά,
κίτρινα ἀγκάδια,
σ' ὄχο τὸ μάκρος τῆς μέρας,
ὡς μέσα δὸν ὕπνο.

Ὅταν περνοῦν
τὸ συρματόπλεγμα οἱ νύχτες
ἀφήνουν μικρὰ κουρέλια
ἀπ' τῆ φύσδα τούς.

2^ο απόσπασμα - ποίημα:

29 Οκτωβρίου 1948

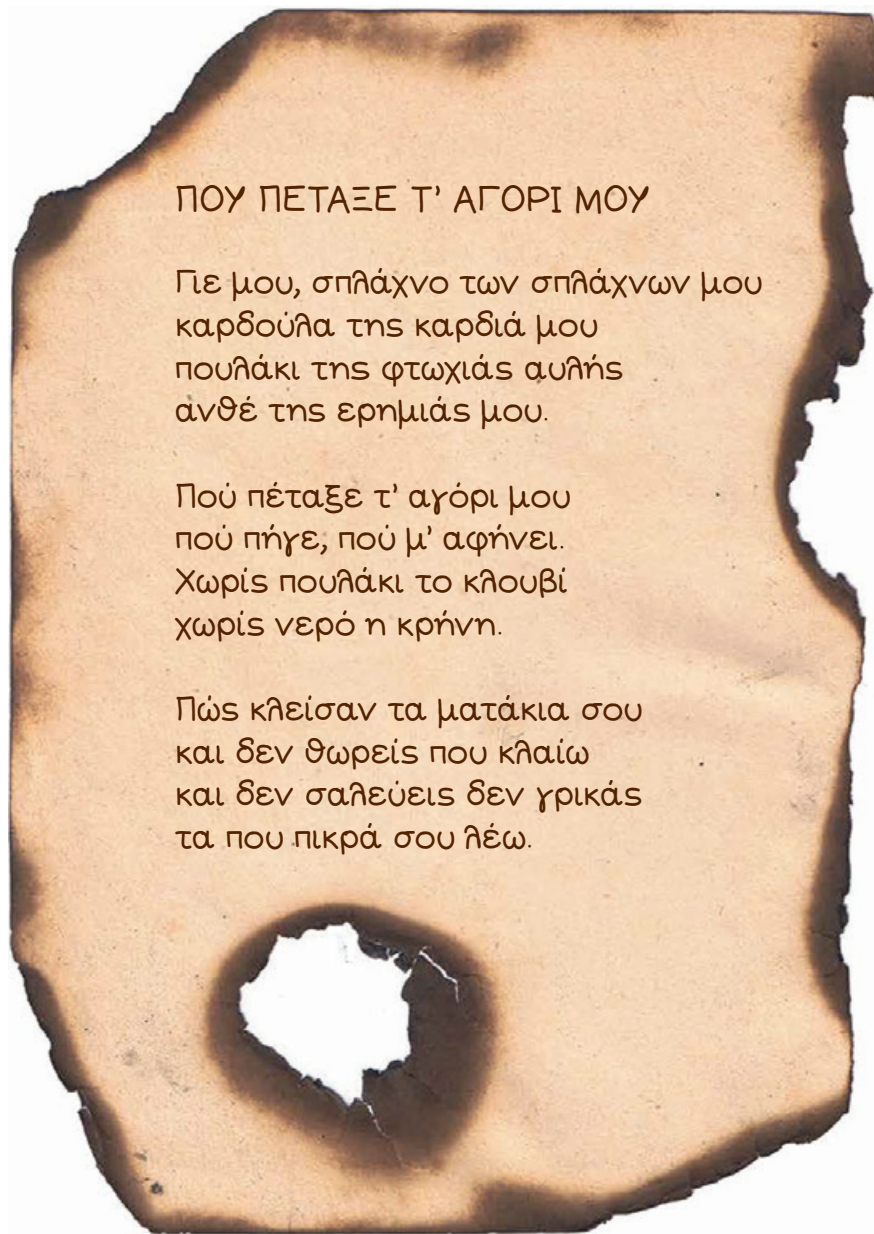
Ἄπ' ὄζω εἶναι ε' ἀδέρια
- πολὺ μεγάλα ἀδέρια
κουρεμένα ἀδέρια
ποὺ οἱ λείχες τούς φοιρῶ-
νουν ἄγριες

3^ο απόσπασμα - ποίημα:

29 Οκτωβρίου 1948

Ἄν φωνάζει κάποιος πίσω
ἀπ' τὸ φράχτη
ἢ φωνὴ τοῦ κατακάδεται
πρήγορα δὸ χῶμα

{ παράρτημα 2 } καμένες σελίδες

ΜΕΡΑ ΜΑΓΙΟΥ ΜΟΥ ΜΙΣΕΨΕΣ

Μέρα Μαγιού μου μίσεψες
μέρα Μαγιού σε χάνω
άνοιξη γιε που αγάπαγες
κι ανέβαινες απάνω

Στο λιακωτό και κοιτάζες
και δίχως να χορταίνεις
άρμεγες με τα μάτια σου
το φως της οικουμένης

Και μου ιστορούσες με φωνή
γλυκιά ζεστή κι αντρίκεια
τόσα όσα μήτε του γιαλού
δεν φτάνουν τα χαλίκια

Και μου 'λεγες πως ό'αυτά
τα ωραία θα ειν' δικά μας
και τώρα εσβήστης κι έσβησε
το φέγγος κι η φωτιά μας.

ΧΕΙΛΙ ΜΟΥ ΜΟΣΚΟΜΥΡΙΣΤΟ

Στήθια πλατιά σαν τα στρωτά
φτερούγια της τρυγόνας
που πάνωθ' τους κόπαζε
κ' η πίκρα μου κι ο αγώνας.

Μπούτια γερά σαν πέρδικες
κλειστές στα παντελόνια
που οι κόρες τα καμάρωναν
το δείλι απ' τα μπαλκόνια.

Και γώ, μη μου βασκάνουνε,
λεβέντη μου τέτοιο άντρα,
σου κρέμαγα το φυλαχτό
με τη γαλάζια χάντρα.

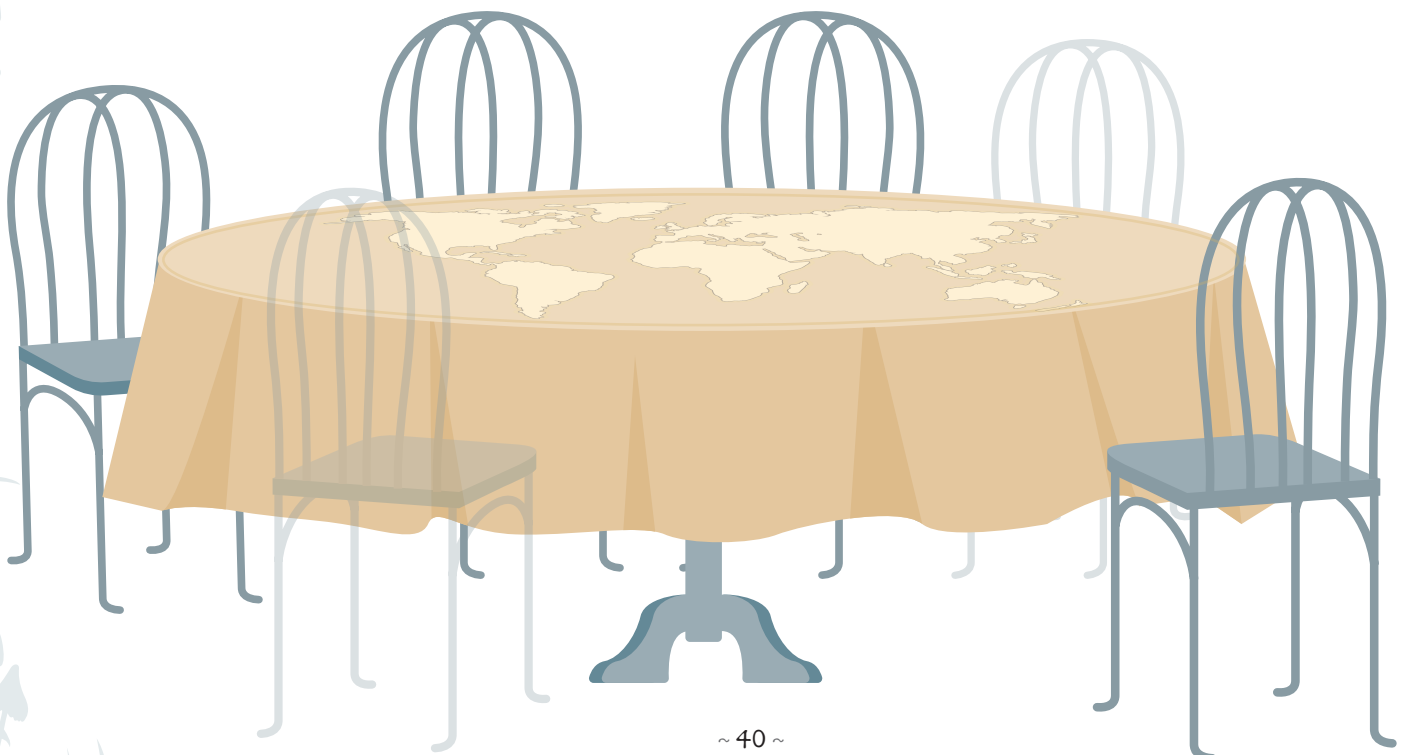
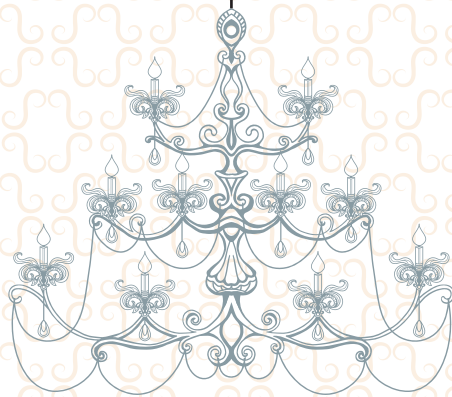
Μυριόρριζο, μυριόφυλλο
κ' ευωδιαστό μου δάσο,
πώς να πιστέψω η άμοιρη
πως μπόραε να σε χάσω;

δειπνο στην τραπεζαρία

{ αφήγηση }

Κάθεστε στο στρογγυλό τραπέζι της τραπεζαρίας.

Αμέσως παρατηρείτε το ιδιότυπο τραπεζομάντηλο, που είναι ένας παγκόσμιος χάρτης. Κάθεστε όλοι και παρόλα αυτά κάποιες θέσεις παραμένουν κενές. Περιμένετε κι άλλους;

Προτεινόμενες δραστηριότητες για το δωμάτιο

Σε περίπτωση που δεν έχετε ανοίξει όλες τις πόρτες για να πραγματοποιήσετε τις δραστηριότητες της τραπεζαρίας, θα πρέπει να γνωρίζετε ότι οι ένοικοι των δωματίων του ξενοδοχείου είναι οι εξής:

- **Κίτρινη πόρτα:** Γιωργία και Πηνελόπη, πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία
- **Κόκκινη πόρτα:** Παλαιστίνιος, κάτοικος Κατεχόμενου Παλαιστινιακού Εδάφους
- **Μωβ πόρτα:** Cecil Rhoders, Βρετανός επιχειρηματίας και πολιτικός στη Νότια Αφρική και Rudyard Kipling, Βρετανός διηγηματογράφος, ποιητής και μυθιστοριογράφος
- **Μπλε πόρτα:** Μετανάστης από το Μπανγκλαντές
- **Πράσινη πόρτα:** Γιάννης Ρίτσος, Έλληνας ποιητής

Διαδρομές πάνω στον χάρτη

- Διαμορφώστε έτσι τον χώρο ώστε να κάθεται όλοι σε έναν κύκλο, στη μέση του οποίου έχετε τοποθετήσει έναν παγκόσμιο χάρτη. Για να σημειωθούν οι μετακινήσεις μέσα στον ελληδικό χώρο, καλό θα ήταν δίπλα στον παγκόσμιο χάρτη να έχετε και έναν χάρτη της Ελλάδας.
- Γράψτε σε χαρτιά τα ονόματα των ενοίκων του ξενοδοχείου (π.χ. Γιάννης Ρίτσος, Πηνελόπη, Γιωργία κτλ.) που ανακαλύψατε και τοποθετήστε τα στον χάρτη, πάνω στη χώρα που γεννήθηκε ο καθένας.
- Έπειτα, ζητήστε από τους συμμετέχοντες να χαράξουν πάνω στον χάρτη για κάθε έναν από τους ενοίκους τα μέρη στα οποία μετακινήθηκε κατά τη διάρκεια της ζωής του (μέχρι τον θάνατό του ή τουλάχιστον μέχρι εκεί όπου εσείς ανακαλύψατε).
- Σκεφτείτε όλοι μαζί και δώστε «έναν τίτλο» στη διαδρομή, στο ταξίδι του καθενός, αιτιολογώντας την τελική σας απάντηση.
- Έπειτα αναστοχαστείτε όλοι μαζί ενδεικτικά: Τι σας κάνει εντύπωση έτσι όπως διαμορφώθηκε ο χάρτης; Για ποιο λόγο μετακινούνται οι άνθρωποι; Τι μπορεί να σημαίνουν όλες αυτές οι γραμμές των μετακινήσεων, που βλέπουμε στον χάρτη, για τις ζωές των ανθρώπων; Με ποιον τρόπο πιστεύετε ότι εμπλεκόμαστε εμείς σ' αυτές τις «διαδρομές»; Τι άλλο θα θέλατε να σχολιάσετε;

Ταυτότητα Ξενοδοχείου - Ταξιδιωτικό ημερολόγιο

- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να ανοίξουν τα ταξιδιωτικά τους ημερολόγια. Δώστε τους λίγο χρόνο να ξανακοιτάξουν τις σημειώσεις που κράτησαν κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στο Ξενοδοχείο. Έπειτα, ενθαρρύνετε όποιον θέλει να μοιραστεί τις σημειώσεις του και μετά συζητήστε αν υπάρχουν κοινές ή αντικρουόμενες σκέψεις, τι θα μπορούσε να σημαίνει αυτό και αν υπάρχει κάποιος κοινός τόπος συζήτησης και προβληματισμού.
- Συνεχίστε, προσπαθώντας να δώσετε απαντήσεις στα ερωτήματα που σημειώσατε στο τετράδιό σας κατά την είσοδό σας στο Ξενοδοχείο: Πού βρίσκεται το **Ξενοδοχείο της ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ**; Ποιος νομίζετε ότι σας κάλεσε στο Ξενοδοχείο και για ποιο λόγο; Γιατί λέτε ότι ονομάστηκε «**Ξενοδοχείο της ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ**»; Λάβετε υπόψη σας και όσα συζητήσατε με αφορμή τις διαδρομές στον χάρτη (δες παραπάνω δραστηριότητα).

- Στο τραπέζι σας υπάρχει πια μόνο **μία κενή καρέκλα**. Προφανώς ανήκει στον μυστηριώδη ένοικο της άσπρης πόρτας, που δεν έχετε ακόμα ανοίξει! Φτιάξτε το αντικλείδι της άσπρης πόρτας και ανοίξτε την.

άσπρη πόρτα

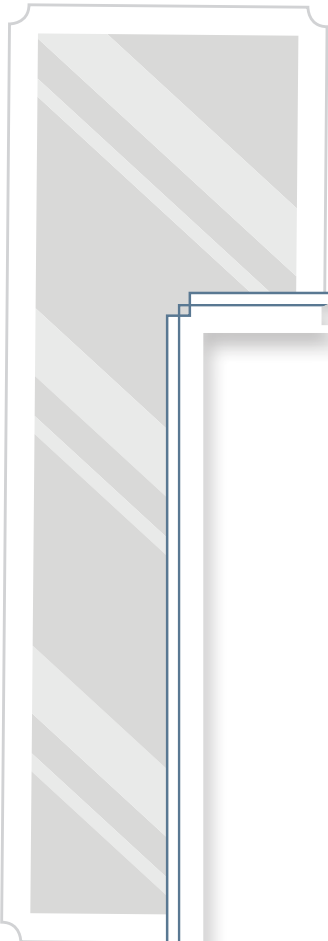
Ο μυστηριώδης συνδαιτημόνας σας!

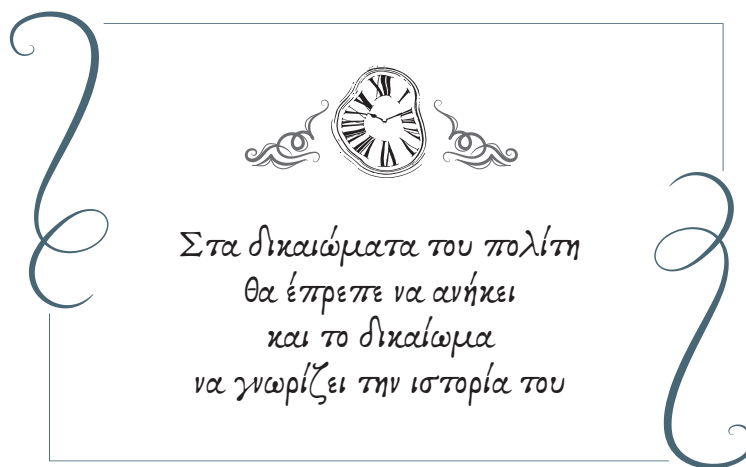
Ανοίγετε την άσπρη πόρτα και βλέπετε απόλυτο σκοτάδι. Ωστόσο, συνεχίζετε δειλά-δειλά να προχωράτε. Ξαφνικά ανοίγει το φως! Βρίσκεστε στη μέση ενός δωματίου που περιστοιχίζεται από καθρέφτες. Ποιος είναι ο ένοικος αυτού του δωματίου;

{ αφήγηση }

- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να καταγράψουν τις πρώτες τους σκέψεις γι' αυτό το δωμάτιο και για την ερώτηση της αφήγησης.
- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να «επιστρέψουν» στην τραπεζαρία και πάνω στον παγκόσμιο χάρτη να χαράξουν την δική τους «διαδρομή», καθώς και τη διαδρομή ενός ατόμου από το συγγενικό τους περιβάλλον (π.χ. του πατέρα, της μητέρας, της γιαγιάς, του παππού κτλ.). Παρατρύνετέ τους να δώσουν τίτλους σ' αυτές τις καινούργιες διαδρομές.
- Δώστε λίγο χρόνο στους συμμετέχοντες να ξαναδούν τον χάρτη, έτσι όπως διαμορφώθηκε και έπειτα αναστοχαστείτε ενδεικτικά: Τελικά ποια είναι η ιστορία του καθενός από μας; Πώς εμπλέκεται με τις ζωές άλλων ανθρώπων; Τι άλλαξε στον τρόπο που σκέφτεσαι, τώρα που «είδες» τη δική σου ιστορία να μπερδεύεται με τις ιστορίες άλλων ανθρώπων;
- Ξαναδιαβάστε το μήνυμα-πρόσκληση που σας στάλθηκε για το **Ξενοδοχείο της ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ**:

- Έπειτα αναστοχαστείτε όλοι μαζί ενδεικτικά: Ποιες είναι οι σκέψεις σας γύρω από αυτό το μήνυμα; Γιατί πιστεύετε ότι είναι απαραίτητο να γνωρίζει κάποιος την Ιστορία και την ιστορία του; Πού θα βοηθούσε αυτό; Για ποιο λόγο; Σε σχέση με τα αρχικά ερωτήματα για την ταυτότητα του Ξενοδοχείου, μετά από αυτή την δραστηριότητα θα αλλιάζατε κάποιες από τις απαντήσεις σας; Θα προσθέτατε μήπως κάτι καινούργιο;
- Ένας-ένας ξαναγυρίστε στο δωμάτιο με την άσπρη πόρτα. Πίσω από έναν καθρέφτη θα βρείτε έναν ανεξίτηλο μαρκαδόρο. Έχετε δικαίωμα να αφήσετε και εσείς το δικό σας στίγμα-μήνυμα στο Ξενοδοχείο.

act:onaid

Θα χαρούμε να μας στείλετε τα μηνύματά σας στο education.hellas@actonaid.org και εμείς θα προσθέσουμε στο Ξενοδοχείο στην ηλεκτρονική του μορφή!

act:ionaid

Λεωφ. Μεσογείων 204 (1ος όροφος)
15561 Χολαργός
T: 212.000.6300 (Ελλάδα)
T: 22.100.399 (Κύπρος)
E: info.hellas@actionaid.org
www.actionaid.gr
   /ActionAidHellas

Συγχρηματοδοτούμενο
από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Η παρούσα έκδοση έχει παραχθεί στα πλαίσια του Προγράμματος «Τα πρόσωπα της μετανάστευσης (Faces of Migration)» με την οικονομική ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Commission's Development Education and Awareness Raising (DEAR) programme).

Τα περιεχόμενά της είναι ευθύνη των εταίρων του συγκεκριμένου προγράμματος και δεν αντικατοπτρίζει απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.